

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Monetární politika České národní banky

Alexandr Orlovskij

© 2016 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Monetární politika České národní banky" jsem vypracoval (a) samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor (ka) uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14.3.2016

Poděkování

Rád (a) bych touto cestou poděkoval (a) Ing. Lenka Kopecká, Ph.D. za odborné vedení, konzultace a cenné připomínky při zpracování této bakalářské práce.

Monetární politika České národní banky

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá problematikou monetární politiky České národní banky a zavedením společné měny euro na území České republiky, neboť se jedná o problém velmi významný.

Práce je rozdělená na dvě části, teoretická část je zaměřená především na základní charakteristické znaky centrálních bank, dále na funkce a cíle monetární politiky ČNB a monetární prostředky, pomocí kterých centrální banky dosahují stability a rovnováhu na trhu peněz a ostatních finančních aktiv. Kromě toho práce definuje nejčastější formy inflace a deflace, spolu s dopady na obyvatele a jiné ekonomické subjekty. V závěru teoretické části, práce charakterizuje maastrichtská kritéria, která musí Česká republika splnit, aby mohla přijmout společnou měnu.

Praktická část je věnována vývoji měnových nástrojů a jejich dopadům na ekonomiku a zavedení společné měny euro v České republice. Charakterizuje dosavadní vývoj plnění maastrichtských kritérií Českou republikou.

Kromě toho je práce zaměřená na porovnání slovenské ekonomiky před a po zavedením eura. Jaké makroekonomické ukazatele ekonomika vykazovala a po zavedení eura vykazuje.

Za účelem prozkoumání veřejného mínění, bylo vytvořeno anonymní dotazníkové šetření, které bylo rozesláno v elektronické podobě a probíhalo v druhém týdnu února 2016. Předmětem zkoumání dotazníkového šetření je analýza připravenosti občanů České republiky na přijetí společné měny.

Na základě výsledků tohoto šetření je vytvořen graf a komentář k dané problematice.

Klíčová slova: ČNB, inflace, deflace, povinné minimální rezervy, trh peněz, diskontní nástroje, kursové intervence, operace na volném trhu, euro, eurozóna

Monetary policy of Czech National Bank

Summary

The bachelor thesis is dedicated to the monetary policy of Czech National Bank. Thesis is also addressing on the issue of low acceptance of euro in Czech Republic.

The work is divided into two parts, the theoretical part is focused on the essential characteristic of central banks, as well as the functions and objectives of the monetary policy of the Czech National Bank and monetary tools by which the central bank achieve stability and balance in the money market and other financial assets.

In addition, it defines the most common forms of inflation and deflation, along with impacts on residents and business companies. In the end of theoretical part, thesis characterizes the Maastricht criteria, which Czech Republic must fulfill to accept the common currency.

The practical part is devoted to the development of monetary tools, their impact on the economy and the acceptance of the euro in the Czech Republic. It also outlines the development of the Maastricht criteria by Czech Republic.

Furthermore the work is focused on comparison of the Slovak economy before and after the introduction of the euro. Also how did Slovak economy developed after the acceptance of the euro.

In order to investigate public opinion, was created an anonymous questionnaire, which was distributed in electronic form and took place in the second week of February 2016. The subject of a research is an analysis of the preparedness of Czech citizens to adopt the common currency. In order to view the results of this survey there have been created a chart and commentary on the issue.

Keywords: CNB, inflation, deflation, required reserves, money market, discount policy, currency intervention, open market operation, Euro, Eurozone

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	14
3.1 Historie, základní definiční znaky centrálních bank a vznik ČNB	14
3.1.1 Historie.....	14
3.1.2 Jednostupňový a dvoustupňový bankovní systém	14
3.1.3 Definiční znaky centrální banky	16
3.1.4 Základní zásady činnosti centrálních bank	16
3.1.5 Vznik ČNB	17
3.1.6 Řídící orgány ČNB	18
3.1.7 Nezávislost ČNB.....	18
3.2 Funkce centrální banky	20
3.3 Cíle ČNB a jejich plnění	21
3.3.1 Cíle ČNB.....	21
3.3.2 Inflace	21
3.3.3 Cílování inflace.....	22
3.3.4 Stanovení inflačního cíle od roku 2010 a aktuální prognóza inflace.....	23
3.3.5 Deflace	23
3.4 Monetární politika a její nástroje	25
3.4.1 Podstata měnové politiky.....	25
3.4.2 Přímé nástroje monetární politiky.....	26
3.4.3 Nepřímé nástroje monetární politiky	26
3.4.3.1 Operace na volném trhu.....	26
3.4.3.2 Diskontní nástroje.....	27
3.4.3.3 Kursové intervence	28
3.4.3.4 Povinné minimální rezervy.....	28
3.5 Maastrichtská kritéria	28
3.5.1 Kritérium cenové stability	28
3.5.2 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.....	29
3.5.3 Kritérium kurzové stability.....	29
3.5.4 Kritérium udržitelnosti veřejných financí.....	29
4 Vlastní práce	29

4.1	Monetární prostředky ČNB v praxi.....	29
4.1.1	Povinné minimální rezervy.....	29
4.1.2	Operace na volném trhu.....	30
4.1.3	Devizové intervence.....	31
4.1.4	Diskontní nástroje.....	31
4.2	Vývoj plnění maastrichtských kritérií Českou republikou.....	32
4.2.1	Vývoj plnění inflačního kritéria.....	32
4.2.2	Vývoj plnění kritéria dlouhodobých úrokových sazeb.....	34
4.2.3	Vývoj plnění kritéria kurzové stability.....	34
4.2.4	Vývoje plnění kritéria udržitelnosti veřejných financí.....	35
4.3	Zavedení eura na Slovensku.....	36
4.3.1	Slovensko před zavedením eura.....	36
4.3.2	Přechod na euro.....	36
4.3.3	Slovensko po zavedení společné měny.....	37
4.4	Výsledky dotazníkového šetření.....	39
4.4.1	Vyhodnocení jednotlivých otázek.....	40
5	Výsledky a diskuse.....	43
6	Závěr.....	46
7	Seznam použitých zdrojů.....	48
7.1	Tištěné zdroje.....	48
7.2	Internetové zdroje.....	49
8	Přílohy.....	50

Seznam obrázků

Obrázek 1: Dvoustupňový bankovní systém.....	15
--	----

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj sazby PMR v letech 1995 – 2016.....	30
Graf 2: Repo operace v letech 1995 - 2015.....	30
Graf 3: Vývoj české koruny vůči euru v letech 2004 - 2015.....	31
Graf 4: Vývoj diskontní a lombardní sazby v letech 1995 - 2016.....	32
Graf 5: Vývoj inflace v České republice v letech 2004 - 2015.....	33
Graf 6: Vývoj HDP v České republice v letech 2004 - 2014.....	33
Graf 7: Veřejný deficit ČR od roku 2004 do 2014.....	35
Graf 8: Veřejný dluh ČR od roku 2004 do 2014.....	35
Graf 9: Vývoj HDP na Slovensku od roku 2008 do 2014.....	38
Graf 10: Vývoj inflace na Slovensku od roku 2009 do 2015 Zdroj: Statistický úřad Slovenské republiky, vlastní zpracování.....	38
Graf 11: Pohlaví respondentů.....	40

Graf 12: Věk respondentů.....	41
Graf 13: Zavedení společné měny euro v ČR.....	41
Graf 14: Znalost konvergenčních kritérií.....	42
Graf 15: Aktuální plnění konvergenčních kritérií.....	42
Graf 16: Pracovní zařazení	43
Graf 17: Vnímaná rizika při zavedení společné měny.....	44

Seznam tabulek

Tabulka 1: Definiční znaky centrální banky.....	16
Tabulka 2: Vývoj plnění úrokového kritéria.....	34

1 Úvod

Bankovní systém se vyvíjel poměrně dlouhou dobu a za toto období prošel mnoha etapami, které formovaly jeho podobu až do dnešního stavu. Ve většině vyspělých ekonomikách tvoří bankovní systém centrální banka, síť obchodních bank, jejichž existence je na centrální bance závislá a jejich vzájemné vztahy mezi sebou. V současnosti jsou centrální banky v tržní ekonomice instituce, které mají nezastupitelné místo v oblasti měnové politiky.

Měnovou politiku centrální banky provádí pomocí monetárních prostředků, kterými se snaží ovlivnit vývoj množství peněz v ekonomice nebo „cenu peněz“. Po přijetí společné měny euro, České národní bance tato pravomoc zanikne a dále bude měnovou politiku provádět na našem území Evropská centrální banka.

Euro je společnou měnou Evropské unie a po americkém dolaru je druhou nejpoužívanější valutou na světě. Za svou domácí měnu ji v tuto chvíli považuje 19 z 28 států Evropské unie.

Česká republika se svým vstupem do Evropské unie v roce 2004 zavázala přijmout společnou měnu. Právě tuto skutečnost zkoumá praktická část této bakalářské práce.

Podle Maastrichtské smlouvy není pro přijetí eura uveden žádný pevný termín, svým vstupem do EU se však členské země zavázaly přijmout euro bez vedlejších odkladů. Ovšem, aby to bylo vůbec možné, musí Česká republika splnit tzv. Maastrichtské kritéria. Zdali tato kritéria Česká republika aktuálně plní, nastíní druhá podkapitola praktické části této práce.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této práce je charakterizovat základní vlastnosti a činnosti centrálních bank, funkce a cíle České národní banky v ekonomice a jejich plnění. Hlavním cílem ČNB je péče o nízkou hladinu inflace. Pomocí odborné literatury bakalářská práce definuje nejčastěji uváděné druhy inflace/deflace a s tím i spojené dopady na domácnosti, podniky a banky. Dále se tato práce zabývá monetárními prostředky, pomocí kterých ČNB zajišťuje stabilitu a rovnováhu na trhu peněz a ostatních finančních aktiv. V závěru teoretické části se práce věnuje problematice zavedení eura v České republice. Prostřednictvím oficiálních webových stránek Ministerstva financí ČR definuje maastrichtská kritéria, která posuzují připravenost uchazečské země k přijetí společné měny euro. Hlavním cílem praktické části práce je analýza připravenosti České republiky k přijetí společné měny. K této části se váže dotazníkové šetření, které má za úkol prozkoumat veřejné mínění občanů ČR v oblasti:

- Informovanosti obyvatelstva ohledně přijetí společné evropské měny
- Připravenost obyvatel ČR na přijetí eura
- Populační pohled na výhody a rizika spojené s přijetím eura

Analýza těchto výsledků má nastínit představu o názoru občanů České republiky k dané problematice. Druhotným cílem práce je porovnání slovenské ekonomiky před a po zavedením eura. V závěru práce je vyjádřen názor autora a zodpovězení výzkumné otázky, zda jsou obyvatelé České republiky ochotni vstoupit do eurozóny.

2.2 Metodika

Při zpracování literární rešerše je čerpáno z odborné literatury a oficiálních stránek ČNB, zabývající se problematikou měnové politiky centrálních bank. Získané informace jsou následně použity v textu, převážně metodou deskripce. Pro větší přehlednost je práce doplněna tematickými tabulkami a obrázky, které se přímo týkají dané problematiky.

Praktická část práce je založena především na dotazníkovém šetření. Dotazníky jsou vytvořeny v elektronické podobě prostřednictvím aplikace Formuláře v Google Docs a následně byly sdílené na sociálních sítích. Dotazník obsahuje 11 otázek, z toho je 8 otázek „multiple choice“ a 3 otázky výčtové, vždy s možností otevřené odpovědi. Otázky jsou formulovány především tak aby prověřily: do jaké míry jsou obyvatelé ČR informovaní ohledně kritérií, které musí Česká republika splnit, dále je-li český národ ochoten euro přijmout a jaké výhody či rizika obyvatelé vnímají.

Celkem je získáno 132 odpovědí. Ke znázornění výsledků je použit graf, který uvádí procentuální zastoupení respondentů, kteří hlasovali pro a proti přijetí eura. Pomocí tohoto je zodpovězená výzkumná otázka, zda jsou obyvatelé České republiky ochotni vstoupit do eurozóny. Následně je k těmto výsledkům vytvořen komentář, který rovněž obsahuje vlastní názor na danou problematiku.

Kromě toho tato práce porovnává makroekonomické ukazatele Slovenské republiky před a po zavedením eura. Základním zdrojem použitých informací jsou konvergenční zprávy, publikované Evropskou centrální bankou a Národní bankou Slovenska.

3 Teoretická východiska

3.1 Historie, základní definiční znaky centrálních bank a vznik ČNB

3.1.1 Historie

Vznik a rozvoj centrálních bank je významnou historickou událostí ve vývoji bankovníctví. S jejich vznikem začalo nové období bankovního systému. Existence centrální banky však nemusí vždy znamenat rovněž existenci dvoustupňového bankovního systému. Zakládání nejstarších centrálních bank nebyly z pohledu současnosti vždy ekonomicky podložené, pozdější vývoj však vedl jednak k ospravedlnění existence těchto bank a jednak k narůstání jejich významu v každé vyspělé ekonomice. V současnosti jsou centrální banky v tržních ekonomikách takové instituce, které mají nezastupitelné místo především v oblasti měnové a při regulaci bankovního systému. V netržních ekonomikách a jednostupňových bankovních systémech, jsou jejich postavení a role odlišné. (Revenda, 2011)

3.1.2 Jednostupňový a dvoustupňový bankovní systém

Bankovní systém v dané zemi tvoří centrální banka a síť obchodních bank, jejich vzájemné vztahy a rovněž jejich vztahy k okolí. (Dvořák, 2012)

Jednostupňový bankovní systém: vyznačuje se centrální bankou, která provádí veškeré bankovní operace, včetně poskytování úvěrů podnikovému sektoru. Ostatní banky, které působí v daném systému, jsou většinou specializované na předem vymezený rozsah bankovních činností nebo na vymezené sektory či oblasti. Tyto banky jsou plně závislé na rozhodování centrální banky a nejsou tedy podnikatelskými subjekty. Banky se specializují především na zahraniční obchod, sektor obyvatelstva, zemědělství a investiční sektor. (Kapounek, 2006)

Charakteristika jednostupňového bankovního systému:

- úvěry podnikovému sektoru poskytují především centrální banky prostřednictvím svých poboček, a nikoliv obchodní či jiné banky;
- podniky mají v zásadě „nárok na úvěr“, úvěrující banka, resp. pobočka centrální banky nemá příliš možností poskytnutí úvěru odmítnout – věcné plánování má prioritu před finančním plánováním;

- banky působí bez ohledu na výsledky hospodaření, možnost jejich případného bankrotu je vyloučena.

Jednostupňové bankovní systémy se vyskytují nebo vyskytovali především v centrálně řízených ekonomikách, jako bylo např.: Československo do roku 1989, na Kubě v letech od 1962 do 1982 působila pouze jediná banka. Tyto uvedené systémy však nejsou moc efektivní, jelikož zde chybí motivace obchodních bank v jejich podnikatelských aktivitách. Dalším negativním efektem je nedostatečná finanční disciplína podniků a nedokonalé využívání kapitálu. Proto se v tržních ekonomikách využívá dvoustupňový systém centrálního bankovníctví. (Kapounek, 2006)

Tento systém se vyznačuje centrální bankou, která neúvěruje podnikatelský sektor ani přímo neřídí činnosti ostatních bank. Dvoustupňový bankovní systém tak zaručuje oddělení centrálního a obchodního bankovníctví. Obchodní banky tak podnikají s penězi za účelem dosažení zisku v podmínkách, daných centrální bankou. Případný úpadek bank není sice vyloučen, s cílem maximalizace zisku je ale tento systém z pohledu využití kapitálu efektivnější. Dvoustupňové bankovní systémy nemají v každé zemi stejný charakter. Liší se zejména specializací obchodních bank, jejich otevřeností a uspořádáním. (Kapounek, 2006)

Obrázek 1: Dvoustupňový bankovní systém

BANKOVNÍ SYSTÉM	
Univerzální	Obchodní a investiční bankovníctví není odděleno
Specializovaný	Obchodní bankovníctví striktně oddělené od investičního bankovníctví
Vysoce otevřený	Vysoký podíl zahraničních bank na domácím bankovním trhu
Málo otevřený	Nízký podíl zahraničních bank na domácím bankovním trhu
Pobočkový	Málo bank, hodně poboček
Unitární	Hodně bank, málo poboček
Propojený	Relativně hodně bank navzájem propojených vlastnickými podíly

Zdroj: Revenda, 2001

3.1.3 Definiční znaky centrální banky

Centrální banky, dříve nazývané také jako emisní banky, jsou instituce které:

- Mají emisní monopol na hotovostní peníze - bankovky, popř. i mince
- Provádějí měnovou politiku
- Regulují bankovní systém

Přes určité výjimky lze za prioritní znak považovat právě to, že mají emisní monopol. Právě tímto se začaly centrální banky vyčleňovat ze sféry obchodních a dalších bank. Je nutné zdůraznit, že monopol se nevztahuje na bezhotovostní peníze a jednak se v současnosti bankovky dostávají do oběhu především hotovostními výběry obchodních a dalších bank z jejich účtů u centrální banky - tedy z již emitovaných peněz. Druhý a třetí znak centrální banky získaly až později. (Revenda, 2011)

Tabulka 1: Definiční znaky centrální banky

Centrální banka	
Emisní monopol	Výsadní právo k emisi bankovek, případně i mincí na daném území.
Provádění měnové politiky	Regulace množství peněz v ekonomice s hlavním cílem podporovat cenovou stabilitu.
Regulace bankovního systému	Stanovení základních povinností a pravidel činnosti obchodních a dalších bank působících na daném území.

Zdroj: Revenda, 2011, s. 27

3.1.4 Základní zásady činnosti centrálních bank

Změny v postavení centrálních bank a jejich významu v tržních ekonomikách postupně vykristalizovaly v základních zásadách činnosti těchto institucí. Jako první tyto zásady formuloval Montagu Collet Norman, Baron of St. Clere, guvernér Bank of England v letech 1920 - 1944:

- Nekonkurovat jiným bankám v obchodní činnosti a investičních aktivitách
- Neúročit vklady přijímané od obchodních a dalších bank
- Být nezávislou institucí, ale zároveň provádět operace pro vládu
- Být bankou pro ostatní domácí banky a podporovat rozvoj jejich činnosti
- Působit jako zúčtovací centrum pro pomoci bankám
- Sbírat potřebné informace o domácích bankách a monitorovat vývoj bankovního systému jako celku
- Sledovat cíl zdraví měny
- Mít oprávnění rozhodovat o úvěrové pomoci bankám
- Podporovat zdraví, bezpečnost, spolehlivost a efektivnost bankovního systému v zemi
- Podporovat efektivnost, inovace a důvěryhodnost finančních trhů

Všechny tyto zásady nacházejí konkrétní uplatnění ve funkcích centrálních bank v současnosti. (Revenda, 2011)

3.1.5 Vznik ČNB

Po rozdělení Československa na dva samostatné státy dochází rovněž k republikovému dělení Státní banky československé. (Revenda, 2011, s. 448) Česká národní banka se stala centrální bankou České republiky 1. ledna 1993, po zániku již zmíněné Státní banky československé. Česká národní banka byla zřízena Ústavou České republiky a svou činnost provádí v souladu se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance. Její cíl je uvedený v zákoně ČNB: „*Hlavním cílem České národní banky je péče o cenovou stabilitu. Pokud tím není dotčen její hlavní cíl, Česká národní banka podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu*“. (Zákon č. 6/1993 Sb., o ČNB, § 2.)

Jako ústřední banka poskytuje ČNB bankovní služby pro stát a veřejný sektor. Vede účty organizacím napojeným na státní rozpočet, kterými jsou: finanční a celní úřady, Česká správa sociálního zabezpečení, úřady práce, příspěvkové organizace, státní fondy, účty napojené na rozpočet Evropských společenství apod. Na základě pověření Ministerstva financí provádí operace spojené se státními cennými papíry. (cnb.cz, 2011)

3.1.6 Řídící orgány ČNB

ČNB je právnickou osobou se sídlem v Praze, nezapisuje se do obchodního rejstříku a podle zákona o České národní bance je jejím vrcholným orgánem sedmičlenná bankovní rada v čele s guvernérem ČNB. Bankovní rada je nejvyšší řídicí orgán ČNB a mimo guvernéra tvoří radu dva viceguvernéři a další čtyři členové bankovní rady České národní banky. Guvernéra i ostatní členy bankovní rady jmenuje a odvolává prezident České republiky podle čl. 62 ústavy a jejich funkční období je šestileté. Za toto jmenování není prezident nikomu odpovědný a ke jmenování nepotřebuje návrh vlády. (Jílek, 2004)

Výkon funkce člena bankovní rady zaniká buď uplynutím jeho funkčního období, písemným odvoláním z funkce nebo vzdáním se funkce.

Bankovní rada ČNB určuje měnovou politiku a nástroje pro její uskutečnění. Schvaluje rozpočet banky, rozhoduje o měnově politických opatřeních České národní banky a nařízení v oblasti dohledu nad finančním trhem.

ČNB ani bankovní rada nesmí při plnění hlavního cíle ČNB a při výkonu dalších činností přijímat ani vyžadovat pokyny od prezidenta České republiky, vlády, parlamentu, správních úřadů ani od jakéhokoliv jiného subjektu. Je přímo odpovědná parlamentu ČR. (Jílek, 2004)

Členem bankovní rady může být jmenována osoba České republiky, která:

- Je plně způsobilá k právním úkonům
- Má ukončené vysokoškolské vzdělání
- Je bezúhonná
- Je v měnových záležitostech a v oblasti finančního trhu uznávanou a zkušenou osobností (Zákon č. 6/1993 Sb., o ČNB, § 2.)

3.1.7 Nezávislost ČNB

Představuje nezávislost centrální banky při stanovení operačního cíle měnové politiky. Tato nezávislost centrální banky na politické moci se v posledním desetiletí stala jednou ze základních úředních charakteristik měnové politiky. (Jílek, 2004)

„Nezávislost České národní banky je zakotvena v zákoně o ČNB č. 6/1993.“

Posun směrem k vyšší nezávislosti centrálních bank vychází hlavně z mnohokrát potvrzeného přesvědčení, že centrální banka je schopna dosáhnout a dlouhodobě udržet cenovou stabilitu jen tehdy, pokud je nezávislá na politických tlacích. Politická moc se totiž obvykle snaží centrální banku donutit ke snížení krátkodobých úrokových měr, což může krátkodobě vést k podpoře ekonomického růstu a ke snížení míry nezaměstnanosti, ale v delším časovém období se to projeví v nežádoucím růstu inflace, zatímco růst ekonomické aktivity nebo míra nezaměstnanosti se vrátí na svou původní úroveň nebo i na úroveň nižší. Proto dostatečná míra nezávislosti centrální banky na politické moci umožňuje jejím tlakům odolávat. (Jílek, 2004)

Odborná literatura rozděluje nezávislost centrálních bank do 5 forem:

- **Institucionální nezávislost:** bankovní rada ČNB při plnění svých zákonem stanovených cílů a výkonu svých dalších nesmí přijímat ani vyžadovat pokyny od prezidenta, parlamentu, vlády či jakýchkoli jiných subjektů
- **Finanční nezávislost:** státní rozpočet by měl být oddělen od centrální banky. Hlavním důvodem je zabránění ČNB v úvěrování a finančního zachraňování státního rozpočtu. Tím se zajistí nezávislost rozpočtové politiky státu na měnové politice ČNB.
- **Personální nezávislost:** spočívá v omezení politických tlaků při jmenování či odvolávání členů bankovní rady. Proto odvolání z politických důvodů je nemožné
- **Funkční nebo také věcnou nezávislost:** tímto se rozumí autonomie ČNB při tvorbě inflačních cílů a stejně tak při volbě nástrojů k jejich dosažení. Kurzový režim je sice ČNB povinna stanovovat po projednání s vládou, ale nesmí tím být ohrožen její hlavní měnový cíl. O zásadách a opatřeních měnové a fiskální politiky se ČNB a vláda vzájemně informují.
- **Rozpočtová nezávislost:** spočívá v zákazu přímého financování veřejného sektoru a jím řízených subjektů. ČNB hospodaří podle rozpočtu schváleného bankovní radou, který je členěn tak, aby byly zřejmé výdaje na pořízení majetku a výdaje na provoz. (cnb.cz)

3.2 Funkce centrální banky

Mezi základní funkce centrální banky v tržní ekonomice patří:

- Emisní funkce - centrální banky emitují hotovostní oběživo na daném území. Funkce je podepřena emisním monopolem, který se považuje za prioritní definiční charakteristický znak centrální banky.
- Funkce vrcholného subjektu měnové politiky – tato funkce představuje jakousi regulaci peněz v ekonomice za určitými cíli, mezi které patří především podpora cenové stability. Tuto funkci můžeme chápat dvojitým způsobem. Buď centrální banka měnovou politiku pouze provádí, ale nerozhoduje o jejím charakteru a hlavních cílech, nebo o měnové politice rovněž rozhoduje v rámci daném zákonem. Centrální banky však nemají vývoj množství peněz plně pod kontrolou. Proto jde spíše o snahu ovlivnit vývoj množství peněz v ekonomice, nebo se centrální banky snaží ovlivnit výši úrokových sazeb, respektive „cenu peněz“.
- Funkce regulace bankovního systému – tato úloha připadá centrální bance z důvodu formulace a prosazování pravidel činnosti bankovních institucí v dané zemi a při kontrole dodržování těchto pravidel. Ve většině vyspělých ekonomikách je centrální banka hlavní institucí regulace. Např. ČNB je jedinou institucí dohledu nejen bankovního systému, ale také celého finančního systému.
- Banka bank – centrální banka vede účty ostatním bankám, přijímá od nich vklady, poskytuje jim úvěry a provádí platební, zúčtovací a další operace. Banky ukládají prostředky na účty v centrální bance ve formě povinných minimálních rezerv, dále jako prostředky ukládané za účelem umožnit platební a zúčtovací operace prováděné centrální bankou a nakonec jako „dobrovolné“ vklady
- Banka státu (vlády) – centrální banky vedou účty a provádí operace pro vládu, centrální orgány, orgány místní moci a správy a některé podniky veřejného sektoru. Mezi operace, které provádí centrální banka pro vládu, patří činnosti spojené s pokladním plněním státního rozpočtu. Centrální banka může být pověřena správou státního dluhu, kam patří činnosti spojené s poskytováním a splácením úvěrů státu, platbou úroků, emisí pokladničních poukázek a dluhopisů. Do této funkce již nelze zařadit původní činnost centrálních bank, přesněji přímé úvěrování státu.

- Správa devizových rezerv – centrální banka shromažďuje devizové rezervy státu a operuje s nimi na devizovém trhu. Tyto operace mají zabezpečit devizovou likviditu země, udržovat hodnotu devizových rezerv, získávat výnosy z devizových rezerv, ovlivňovat úroveň a vývoj měnového kusu domácí měny k zahraničním měnám. (Revenda, Mandel, Kodera, Musílek, Dvořák, 2012)

3.3 Cíle ČNB a jejich plnění

3.3.1 Cíle ČNB

Podle Ústavy ČR a zákona o České národní bance je hlavním cílem ČNB péče o cenovou stabilitu. ČNB rovněž podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády, pokud není tento vedlejší cíl v rozporu s cílem hlavním. Svého hlavního cíle - cenové stability - ČNB dosahuje změnami v nastavení měnových podmínek s využitím svých nástrojů, především základních úrokových sazeb. Rozhodování bankovní rady ČNB o nastavení měnové politiky vychází z aktuální makroekonomické prognózy a vyhodnocení rizik jejího naplnění. Dále se ČNB dlouhodobě snaží o zabezpečení vyrovnanosti platební bilance a udržení únosné míry nezaměstnanosti. (cnb.cz)

3.3.2 Inflace

Inflace je jedním z fenoménů vývoje ekonomik, který budí značnou pozornost nejen mezi ekonomy, ale i mezi politiky a obyčejnými lidmi. Inflace je chápána jako něco, co má negativní dopad na život lidí. Vlády a centrální banky proto často zasahují, aby inflaci snížily. Obecně je inflace definována jako opakovaný růst většiny cen dané ekonomice. Jde o oslabení reálné hodnoty (kupní síly) dané měny vůči zboží a službám, které spotřebitel kupuje. Je-li v ekonomice inflace, pak na koupi téhož spotřebního koše zboží či služeb spotřebitel potřebuje více finančních prostředků. V praxi je inflace v oblasti spotřebních cen měřena jako přírůstek tzv. indexu spotřebních cen. Dvouciferná inflace doprovázená stagnací růstu je stagflací. Opakovaný pokles většiny cen v ekonomice se považuje za deflaci. Pokles inflace je označován jako dezinflace.

Rozeznáváme tři základní typy inflace

- Poptávková inflace
- Nabídková inflace
- Setrvačná inflace

Poptávková inflace: Je způsobená pozitivním poptávkovým šokem. Tento šok může být způsobený vším, co posouvá křivku agregátní poptávky doprava. Především se jedná o růst vládních výdajů, růst investičních výdajů firem, růst spotřebních výdajů domácností, zvýšení čistého exportu aj. (Pavelka, 2006, s. 140)

Nabídková inflace: Nabídková nebo taky nákladová inflace. Z důvodu růstu nákladů, klesá agregátní nabídka, to znamená, že firmy při růstu nákladů budou ochotny nabízet stejné množství produkce pouze za vyšší ceny. Většinou se jedná o zvýšení nominálních mezd nebo růst světových cen surovin. (Pavelka, 2006, s. 141)

Setrvačná inflace: Setrvačná inflace je spojena s tzv. inflačním očekáváním. Zaměstnanci při kolektivním vyjednávání o mzdách očekávají určitou míru inflace (mzdově inflační spirála), banky při stanovování výše úroků z úvěrů očekávají určitou míru inflace, také firmy při stanovování cen svých výrobků vycházejí z očekávaného nárůstu cen surovin. (Pavelka, 2006, s. 142)

3.3.3 Cílování inflace

Cílování inflace bylo poprvé prosazeno Rezervní bankou Nového Zélandu v roce 1989. Na konci roku 2007 tento systém používalo podle statistik Mezinárodního měnového fondu 24 zemí (včetně České republiky). (Mendel, 2008, s. 256)

Cílení inflace je režim měnové politiky, kdy inflaci jako konečný cíl se centrální banka snaží docílit přímo prostřednictvím operačního cíle či posloupnosti cílů, a nikoli pouze prostřednictvím zprostředkujících cílů. Centrální banka veřejně vyhlásí konkrétní cíle pro výši inflace v určitém časovém horizontu, a poté reguluje tržní krátkodobou úrokovou míru tak, aby se inflace dostala do cílového koridoru. (Jílek, 2004, s. 449)

Zavedení tohoto systému bylo zdůvodňováno zejména následujícími argumenty:

- monetaristický transmisní mechanismus byl spojen s řadou problémů (nestabilita peněžního multiplikátoru a důchodové rychlosti peněz, nejasný vztah měnových agregátů k inflaci)
- centrální banka nemůže vzhledem k počtu svých účinných nástrojů (operace na volném trhu) sledovat více než jeden cíl, a tím je stabilita domácí cenové hladiny
- cílování inflace je pro trh transparentní systém, který může účinně ovlivňovat inflační očekávání a stabilizovat úrokové sazby

- nízká inflace je společenskou hodnotou sama o sobě, neboť nedochází k nežádoucím procesům přerozdělování důchodu a bohatství
- nízká inflace umožňuje maximalizovat tempo růstu HDP v dlouhodobém období
- vyšší inflace a následně vyšší nominální úrokové sazby jsou zdrojem nerovnováhy v oblasti platební bilance
- nutnosti splnění maastrichtského inflačního kritéria v případně snahy o zapojení České republiky do Evropské měnové unie

Před aplikováním tohoto systému na začátku devadesátých let vykazovala Česká republika relativně vysoké hodnoty inflace a značnou nerovnováhu běžného účtu. Z tohoto důvodu byl systém cílování inflace historicky poprvé spojen s dezinflačním procesem. (Mendel, 2008, s. 257)

3.3.4 Stanovení inflačního cíle od roku 2010 a aktuální prognóza inflace

8. března 2007 bankovní rada schválila nový inflační cíl ČNB. S platností od ledna 2010 vyhláší ČNB nový inflační cíl jako meziroční přírůstek indexu spotřebitelských cen ve výši 2 % (s tolerančním pásmem ± 1 %). (cnb.cz, 2007)

Celková i měnověpolitická inflace se ve čtvrtém čtvrtletí 2015 snížily k nule, a nadále se tak nacházely výrazně pod cílem ČNB, resp. pod dolní hranicí jeho tolerančního pásma. Snížení inflace bylo výsledkem zastavení meziročního růstu cen potravin a prohloubení poklesu cen pohonných hmot. Podle prognózy se celková i měnověpolitická inflace zvýší, na horizontu měnové politiky dosáhnou 2% cíle, a poté se budou nacházet lehce nad ním. (cnb.cz, 2016)

3.3.5 Deflace

Deflací se rozumí všeobecný a dlouhodobý pokles cen. Může, ale nemusí být doprovázen poklesem ekonomického růstu, růstem nezaměstnanosti, růstem reálných úrokových měr, vážnými problémy bank a podniků a všeobecnou nejistotou. Někteří ekonomové jsou toho názoru, že deflace je nebezpečnější než vysoká inflace. (Jílek, 2004)

Za hlavní důvody vzniku deflace jsou považovány:

- Pokles cen akcií
- Pokles cen nemovitostí
- Nadbytné výrobní kapacity (zvýšená nabídka)
- Preference domácností spořit místo utrácet (klesající poptávka)
- Prudký pokles cen klíčových komodit
- Deflační vývoj v zemích hlavních obchodních partnerů
- Razantní liberalizace trhu práce nebo finančního trhu
- Rychlé posílení domácí měny
- Nepružnost jmenovitých mezd

Příčiny deflace spočívají většinou v tom, že před deflací narůstá v ekonomice tzv. spekulativní bublina na trzích některých aktiv, kdy přehnaná očekávání investorů vyženou ceny příliš vysoko. Toto však nemůže trvat věčně, jelikož jsou ceny nereálné. Proto se dříve nebo později zhroutí. Obvykle se jedná o již zmíněné akcie nebo nemovitosti.

Dopady deflace: Při deflaci padají ceny a klesají výděvky. Kupní síla peněz roste, neboť rostou reálné úrokové míry. To prospívá věřitelům, střadatelům a lidem žijícím z kapitálu. Deflací dochází k výraznému přerozdělení bohatství od dlužníků směrem k věřitelům, protože ceny klesají rychleji než jmenovité mzdové a úvěrové kontrakty. Věřitelé ještě více bohatnou a dlužníci ještě více chudnou. Reálné mzdy a reálné splátky dluhů rostou, což nepříznivě doléhá na podniky vyplácející mzdy a na dlužníky obecně. Klesají-li ceny, reálná hodnota peněz roste sama. Taková situace motivuje domácnosti a podniky ke spoření či alespoň k odkládání spotřeby, neboť za krátkou dobu ceny stejně klesnou. (Jílek, 2004)

Podniky se dostávají do kleští. Jelikož rostou reálné splátky jejich dluhů bankám a rostou reálné mzdové náklady. Do toho jim slábne poptávka po jejich produktech, protože domácnosti omezují spotřebu. Aby alespoň krátkodobě překonali toto nepříznivé období, snižují ceny, což dále zvyšuje deflaci. Klesající poptávka se odráží v nižších tržbách a ziscích. Časem dojde k poklesům jmenovitých mezd a následně i k propouštění.

Domácnosti mají strach ze ztráty zaměstnání, to způsobuje to, že lidi přechází chuť utrácet, a to navzdory poklesu cen. Z tohoto důvodu klesá spotřeba, na to obchodníci reagují tak, že raději obětují ceny, než aby přišli o své zákazníky. Domácnosti si říkají

„Když počkám s koupí čehokoli, koupím levněji“. Přitom výdaje domácností jsou nejvýznamnějším faktorem hospodářského růstu.

Banky na tom nejsou o moc lépe, dostávají se do pastí. Protože všechna zajištění včetně nemovitostí ztrácejí cenu a nikdo nechce nic splácet. Nastává proto tzv. úvěrová kontrakce – ne proto, že by banky nechtěli peníze lidem či podnikům půjčovat, ale nikdo peníze nechce ani bezúročně, protože ve finále by i tak museli splácet o mnoho vyšší reálnou mzdu. (Jílek, 2004)

Centrální banka může s deflací bojovat pouze snižováním úrokových měr. Avšak jakmile centrální banka sníží úrokové míry na nulu a deflace pokračuje, centrální bance nezbývá nic jiného než dále držet úrokové míry na nule, a to až do doby, než se deflace zastaví. Měnová politika je při nulových úrokových mírách vyřazena z činnosti. Deflace je pomyslná černá díra, jakmile se do ní spadne, měnová politika ztratí účinnost, protože úrokové míry nelze snížit pod nulu. (Jílek, 2004)

3.4 Monetární politika a její nástroje

3.4.1 Podstata měnové politiky

Měnová, neboli monetární politika patří mezi základní funkce centrální banky a zároveň je jedním z jejich definičních znaků. Měnová politika je regulace operačního cíle centrální bankou prostřednictvím nástrojů měnové politiky za účelem dosažení zprostředkujícího cíle a nakonec konečného cíle (cenové stability).

Nástroje měnové politiky představují realizaci měnové politiky a operační cíl je taktikou měnové politiky. Obojí se někdy označují jako „šrouby“ měnové politiky. Zprostředkující a konečný cíl je strategií měnové politiky. Způsob, jakým operační cíl působí na konečný cíl, se nazývá transmisním mechanismem měnové politiky. Nástroje měnové politiky se týkají každodenní realizace měnové politiky, i když plánovací horizont operačního cíle může být i jeden měsíc či i více. (Jílek, 2004)

Za hlavní cíl měnové politiky můžeme považovat měnovou stabilitu, které je dosahováno za situace, kdy „skutečné“ množství peněz v oběhu se rovná „ekonomicky potřebnému“ množství peněz. Neboli nabídka peněz M_s se rovná poptávce po penězích M_D . Tuto situaci lze označit za měnovou rovnováhu. Je-li jí dosahováno, jsou vytvořeny podmínky pro měnovou stabilitu. (Revenda, 2011)

3.4.2 Přímé nástroje monetární politiky

Přímé, respektive direktivní nástroje, jsou ve vyspělých ekonomikách využívány velmi zřídka, i přesto, že jsou potenciálně účinnější než nepřímé nástroje. Jejich použití svědčí o selhání nástrojů nepřímých. Tyto nástroje dopadají přímo do rozhodovacího mechanismu bank a omezují tak jejich podnikatelskou samostatnost. (finance.cz, 2013)

Do těchto nástrojů se řadí:

- Limity úvěrů bank – neboli absolutní úvěrové limity, tyto limity se vztahují na úvěry, které obchodní banky poskytují nebankovním klientům. Limity mohou být stanoveny v absolutní výši nově poskytnutých úvěrů v daném období.
- Limity úrokových sazeb bank – tento nástroj spočívá ve stanovení maximálních úrokových sazeb z úvěrů bank a maximálních nebo minimálních úrokových sazeb z vkladů v bankách. Limity úrokových sazeb mají vliv na krátkodobou úrokovou míru a další úrokové sazby, na měnovou bázi přímý vliv nemají.
- Povinné vklady – centrálním orgánům, orgánům místní moci a správy může být stanovena povinnost ukládat prostředky, otevírat běžné účty výhradně přes centrální banku. Hlavním smyslem je odčerpat likvidní prostředky těchto subjektů z oběhu, neboli z obchodních bank.
- Pravidla likvidity – představují stanovení závazné struktury aktiv a pasiv a závazných vazeb mezi nimi v bilancích bank. Tímto se zabezpečí žádoucí úroveň likvidity bank. (Revenda, 2012)

3.4.3 Nepřímé nástroje monetární politiky

Jsou charakteristické jejich plošným působením na obchodní a další banky, vytváří jednotné podmínky pro všechny banky. Na které banky mohou, ale nemusí reagovat. Tyto nástroje nijak neomezují samostatnost rozhodování bank, pouze ovlivňují podnikání bank. Nepřímé působení současně znamená, že jsou potenciálně méně účinné. (Revenda, 2011)

3.4.3.1 Operace na volném trhu

Cílem těchto operací je regulovat vývoj úrokových sazeb v ekonomice. Většinou se provádí ve formě repo operací. Operace na volném trhu lze rozdělit z hlediska cíle a pravidelnosti následovně:

Hlavní měnový nástroj má podobu repo operací prováděných pomocí tendrů. Při repo operacích ČNB přijímá od bank přebytečnou likviditu a bankám předává jako kolaterál¹ přislíbené cenné papíry. Obě strany, se tímto zavazují ke zpětné transakci, v níž ČNB jako dlužník vrátí věřitelské obchodní bance zapůjčenou jistinu navýšenou o dohodnutý úrok a věřitelská banka vrátí zpět cenné papíry. Základní doba trvání těchto operací je stanovena na 14 dní, proto je z hlediska měnové politiky chápána jako klíčová dvoutýdenní repo sazba (2T repo sazba). V bankovním sektoru tyto repo tendry slouží k odčerpávání likvidity.

Dvoutýdenní repo sazba je stanovena na 0,05%. Příloha č. 1 obsahuje repo tendry ke dni 7. 3. 2016. (cnb.cz, 2016)

3.4.3.2 Diskontní nástroje

Diskontní nástroje jsou zaměřeny na regulaci rezerv bank a ovlivňování krátkodobé úrokové míry. Jde o nástroje s nepřímým charakterem, tzn., že banky nemusí reagovat na změny úrokových sazeb centrální banky ani si od ní půjčovat. (Revenda, 2011)

Jedná se o tři typy úvěrů:

- Diskontní úvěr – poskytuje se centrální bankou a patří mezi nejlevnější zdroje pro obchodní a další domácí banky, je úročený diskontní sazbou. Poskytnutím dochází k růstu objemu peněz a jeho splácením k poklesu objemu peněz.
- Lombardní úvěr – centrální banka může, poskytnout obchodním bankám úvěry i proti zástavě – především prvotřídních – cenných papírů. Tento úvěr je úročen tzv. lombardní sazbou, která je značně vyšší než u diskontních a reeskontních úvěrů. Toto je dáno hlavně tím, že poskytnutí představuje pro centrální banku vyšší riziko.
- Reeskontní úvěr – lze je považovat za jeden z druhů diskontních úvěrů, jsou krátkodobé, kryté odkoupenými prvotřídními cennými papíry a poskytované v domácí měně. Jsou úročené buď diskontní sazbou, nebo vyšší reeskontní sazbou. Tento úvěr má stejný vliv na objem peněz, jako diskontní úvěr.

¹ Kolaterál - zástava v podobě cenného papíru s vysokou bonitou (nejčastěji státní dluhopis)

3.4.3.3 Kursové intervence

Devizové neboli kursové intervence jsou nákupy či prodeje valut za českou korunu Českou národní bankou na devizovém trhu, jejichž cílem může být buď tlumení míru kolísání na devizovém trhu, nebo uvolnění popř. zpřísnění měnové politiky. (cnb.cz,2016)

3.4.3.4 Povinné minimální rezervy

Povinné minimální rezervy (dále jen PMR) jsou povinně vytvářené vklady bank u centrální banky. Jde o aktiva bank a pasiva centrálních bank. Výše těchto PMR je dána procentní sazbou z vkladů domácích nebankovních subjektů a bank, tedy z hlavních závazků bank. (Revenda, 2012)

Pro obchodní banky, stavební spořitelny a Českomoravskou záruční a rozvojovou banku, je od roku 1999 stanovená sazba z primárních vkladů ve výši 2,00 %.

3.5 Maastrichtská kritéria

Podmínky pro přijetí za člena eurozóny upravila Smlouva o fungování EU, známá jako Maastrichtská smlouva. Ekonomická kritéria, která posuzují připravenost uchazečské země na členství v hospodářské a měnové unii, jsou proto známa jako maastrichtská kritéria. Používá se též označení maastrichtská konvergenční kritéria, jelikož jejich smyslem je posoudit míru ekonomické konvergence čili schopnost uchazečské země integrovat se plynule do měnového režimu eurové oblasti bez vzniku nestability pro zemi samotnou i pro eurozónu jako celek. K přijetí do eurozóny je nezbytné, aby v okamžiku evaluace byla splněna všechna maastrichtská kritéria současně. (Dědek, 2013)

3.5.1 Kritérium cenové stability

Toto kritérium posuzuje míru spotřebitelské inflace, která nesmí být o více než 1,5 procentního bodu vyšší než průměr tří zemí s nejlepšími výsledky v oblasti cenové stability. Inflace je měřena pomocí harmonizovaného indexu spotřebitelských cen. (mfcz.cz, 2015)

3.5.2 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Kritérium vyžaduje aby, průměrná dlouhodobá úroková sazba v průběhu jednoho roku před šetřením nepřekračovala o více než 2 procentní body průměrnou úrokovou sazbu nejvýše tří členských států, které dosáhly nejlepších výsledků v oblasti cenové stability.

3.5.3 Kritérium kurzové stability

Po uchazečské zemi se vyžaduje, aby její domácí měna setrvala minimálně dva roky v Mechanismu směnných kurzů ERM II. Během tohoto období by se směnný kurz vůči euru měl pohybovat bez nadměrných výkyvů $\pm 15\%$ kolem střední hodnoty.

3.5.4 Kritérium udržitelnosti veřejných financí

Kritérium je rozděleno na dvě části:

- Kritérium veřejného deficitu – sleduje se, zda poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k HDP nepřekročil referenční hodnotu 3%.
- Kritérium veřejného dluhu – poměr veřejného dluhu v tržních cenách k HDP nepřekročil 60%

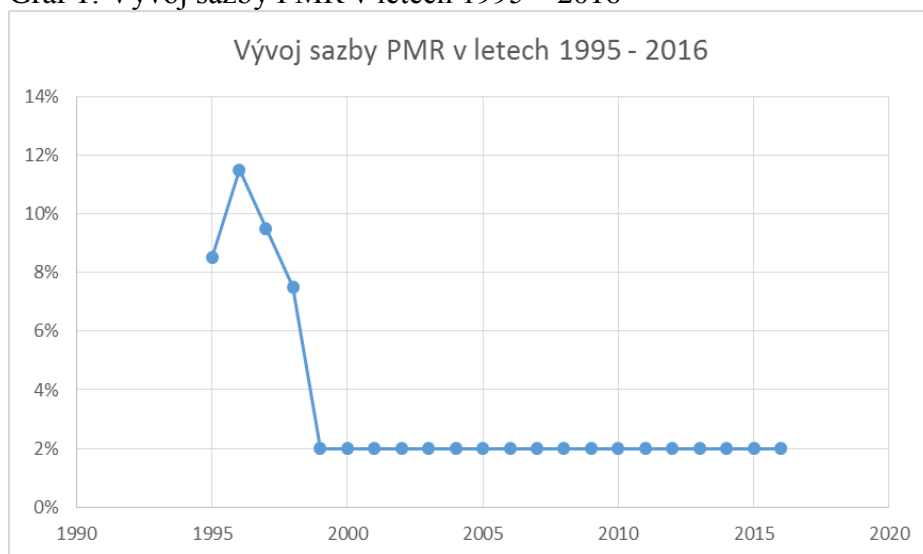
4 Vlastní práce

4.1 Monetární prostředky ČNB v praxi

4.1.1 Povinné minimální rezervy

Vývoj sazby PMR: V roce 1999 Česká národní banka dokončila proces postupného snižování PMR pro banky a stavební spořitelny, na současnou úroveň 2%. Tato úroveň je zároveň shodná s výší sazby PMR stanovenou Evropskou centrální bankou pro banky v Hospodářské a měnové unii. Pro větší přehlednost byl k této podkapitole vypracován graf č. 2. Z grafu je vidět, že v roce 1996 dosahovala sazba PMR nejvyšší hodnoty za posledních 11 let a to 11,5%. Takto vysoká sazba PMR byla nastavena z důvodu potlačení vysoké míry inflace, která byla v roce 1996 ve výši 8,8%.

Graf 1: Vývoj sazby PMR v letech 1995 – 2016

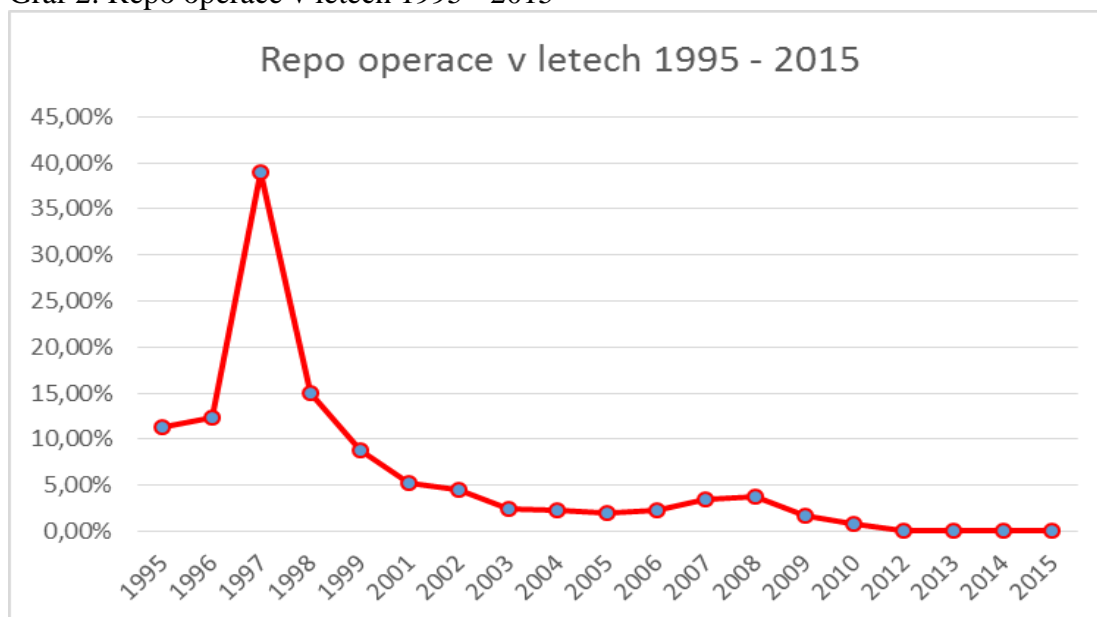

Zdroj: ČNB, vlastní zpracování

4.1.2 Operace na volném trhu

K zachycení vývoje dvoutýdenních repo operací byl vytvořen graf č. 2.

Graf 2: Repo operace v letech 1995 - 2015

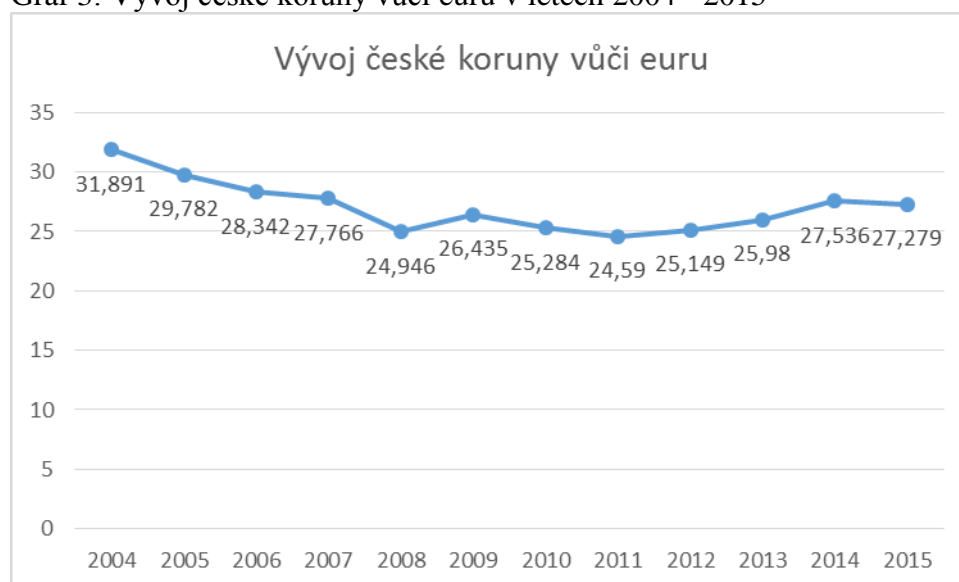
Zdroj: ČNB, vlastní zpracování

Jakékoliv změně sazeb vždy předchází porada bankovní rady, která posoudí aktuální vývoj růstu inflace a podle toho sazby upravuje. Z grafu je vidět, že Česká národní banka od roku 1997, kdy dvoutýdenní repo sazba dosahovala 39%, má tendenci repo sazby snižovat. A to až na aktuální sazbu 0,05%, která zůstala od roku 2012 neměnná.

4.1.3 Devizové intervence

Kvůli kurzovému závazku ČNB nepřipustí posílení kurzu na úrovně, které by se nepohybovali poblíž hladiny 27 CZK/EUR. V grafu č. 4 je znázorněn vývoj české koruny vůči euru. Z tohoto grafu je skutečně vidět, že od roku 2007 česká koruna nějak výrazně nepřekročila stanovenou hladinu 27 CZK/EUR. K nejnižšímu oslabení koruny došlo v letech 2010 – 2011, kdy kurz české koruny za 1 euro byl 24,59. Poté došlo k mírnému posilování domácí měny, až do hodnoty kurzového závazku, kde se kurz pohybuje i v současnosti. Tzn., že kdyby Česká republika byla členem směnného mechanismu ERM II, tak by dlouhodobě plnila maastrichtské kritérium kurzové stability.

Graf 3: Vývoj české koruny vůči euru v letech 2004 - 2015

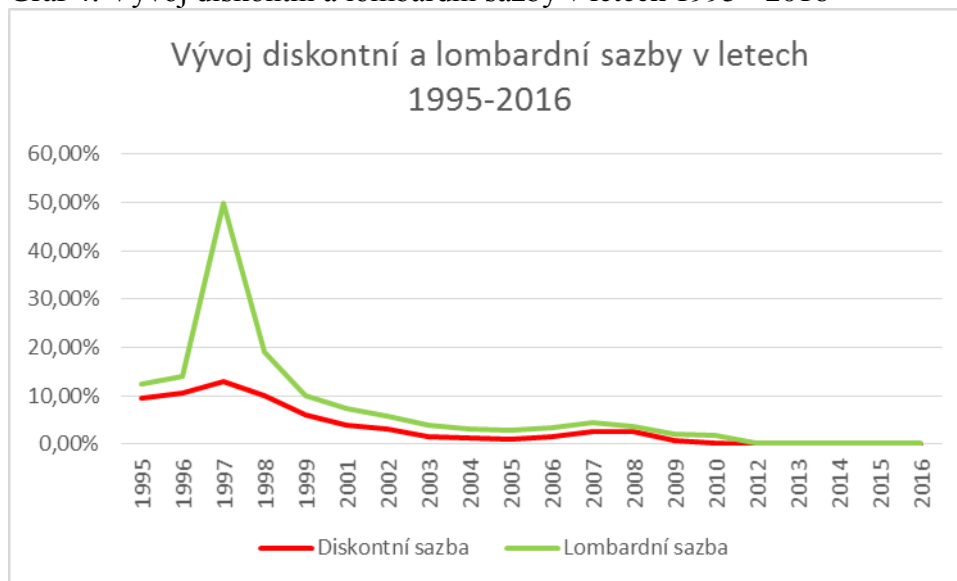

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

4.1.4 Diskontní nástroje

K zobrazení vývoje diskontních a lombardních sazeb byl vytvořen graf č. 4. Z grafu je vidět, že největší hodnoty sazby dosahovaly v roce 1997, přesněji 13% a 50%. Potom měly tendenci se neustále snižovat, až do aktuální hodnoty 0,05% diskontní sazba a 0,25% lombardní sazba. Lombardní sazba představuje horní hranici pro pohyb krátkodobých úrokových sazeb, proto je vždy větší než sazba diskontní, jelikož tyto úvěry pro centrální banku představují větší riziko.

Graf 4: Vývoj diskontní a lombardní sazby v letech 1995 - 2016

Zdroj: ČNB, vlastní zpracování

4.2 Vývoj plnění maastrichtských kritérií Českou republikou

V této kapitole se bakalářská práce zaměří na to, jak si Česká republika doposud vedla v plnění maastrichtských kritérií. Pozornost je věnována především roku 2004 jelikož se Česká republika stala členem EU, dále rok 2009 kdy v EU proběhla hospodářská krize a rok 2014 v tomto roce byly publikovány doposud poslední konvergenční zprávy.

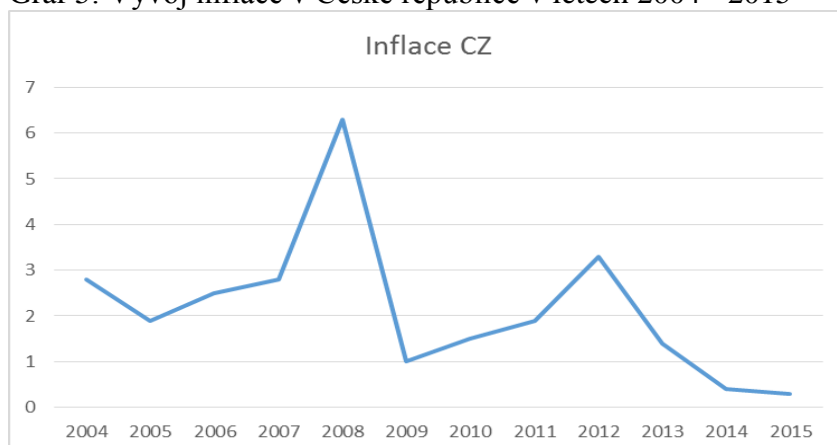
4.2.1 Vývoj plnění inflačního kritéria

V roce 2004 se stala Česká republika členem Evropské unie. Tímto završila dlouhodobé utužování vztahů s Evropskými institucemi.

Ve sledovaném období dosáhla míra inflace měřená pomocí HICP² hodnoty 1,8%, což je méně než činí referenční hodnota stanovená Evropskou centrální bankou. Pohled na delší časový úsek ukazuje, že spotřebitelské ceny vykazovaly všeobecnou tendenci k poklesu. Inflace však začala růst, kvůli vyšším cenám potravin, ropy a úpravám regulovaných cen. Tyto úpravy jsou spojovány právě se vstupem do EU a reformou veřejných financí.

² HICP – Harmonizovaný index spotřebitelských cen, odpovídá americkému CPI, a představuje vývoj změn cen zboží a služeb.

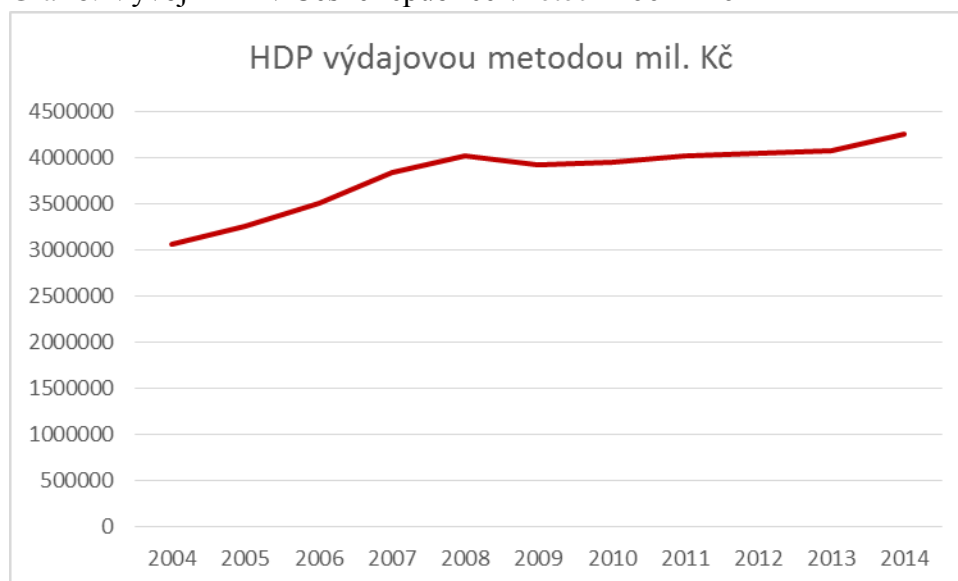
Graf 5: Vývoj inflace v České republice v letech 2004 - 2015

Zdroj: Czso, 2016

V roce 2009 dosáhla v České republice dvanáctiměsíční průměrná míra inflace měřená pomocí HICP úrovně 0,3%, tato hodnota je nízko pod referenční hodnotou 1%. Do roku 2003 měla inflace tendenci celkově klesat, následně se pohybovala kolem 1 a 3% a to až do konce roku 2007. Na tento vývoj inflace je potřeba pohlížet v kontextu silného růstu reálného HDP, než ekonomika začala v roce 2008 značně klesat v důsledku celosvětové hospodářské a finanční krize, viz obrázek č. 3. Z grafu je skutečně vidět, že v období hospodářské a finanční krize hrubý domácí produkt ČR klesnul, konkrétně o 93519 mil. Kč.

Graf 6: Vývoj HDP v České republice v letech 2004 - 2014

Zdroj: Czso, 2016

Ve sledovaném období v roce 2014 dosáhla míra inflace měřená pomocí HICP úrovně 0,9% což je značně pod referenční hodnotou pro kritérium cenové stability ve výši 1,7%. Meziroční růst spotřebitelských cen se v letech 2004-2007 pohyboval mezi 1,6% a 3%. Inflace dosáhla největší hodnoty v roce 2008, následně se výrazně snížila v důsledku finanční krize. Na vývoj inflace je třeba nahlížet v kontextu stálého ekonomického růstu, který byl přerušen pouze v období celosvětové hospodářské a finanční krize v letech 2008-2009 a 2012-2013

4.2.2 Vývoj plnění kritéria dlouhodobých úrokových sazeb

Česká republika ve sledovaném období dlouhodobě vykazuje velmi dobré hodnoty dlouhodobých úrokových sazeb, pro konvergenční účely. Stabilita a důvěryhodnost fiskálního vývoje se projevuje dlouhodobě kvalitním hodnocením ČR a v bezproblémovém upisování státních dluhopisů, což přispívá k nízkým hodnotám jejich výnosů. Na základě dosavadního vývoje se lze domnívat, že by ČR neměla mít problémy s jeho plněním ani v následujících letech.

Tabulka 2: Vývoj plnění úrokového kritéria

Rok	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15
Referenční hodnota	6,3	5,4	6,2	6,4	6,2	5,9	6	5,3	5,1	6,4	3,8	3,6
Česká republika	4,8	3,5	3,8	4,3	4,6	4,8	4,2	3,7	2,8	2,1	1,6	0,7

Zdroj: vlastní konstrukce dle Českého statistického úřadu

4.2.3 Vývoj plnění kritéria kurzové stability

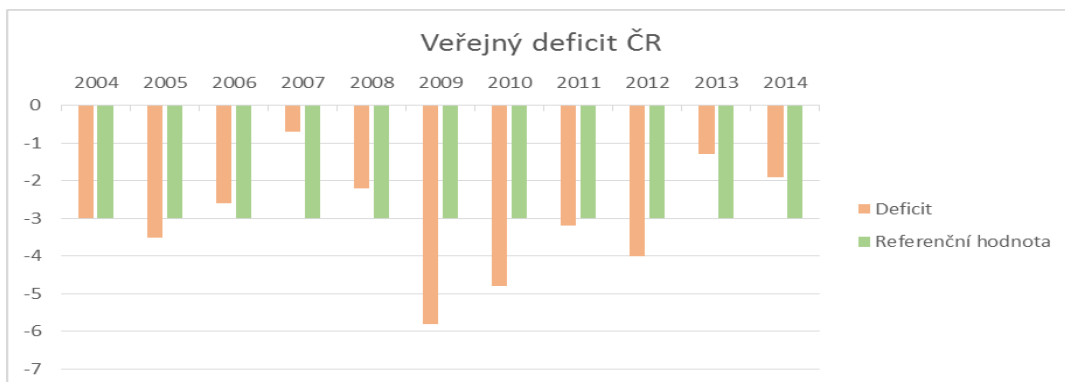
Česká republika se doposud nezapojila do mechanismu ERM II. Proto z pohledu plnění kritéria kurzové stability nemůže být formálně hodnocena. Hodnocení směnných kurzů lze provádět pouze v analytické rovině. Za sledované období kurz neopustil vymezené pásmo $\pm 15\%$ kolem hypotetické centrální parity, tzn., že v případě, že by ČR byla členem ERM II, tak by toto kritérium dlouhodobě plnila.

4.2.4 Vývoje plnění kritéria udržitelnosti veřejných financí

V letech 2010-2013 vláda usilovala o konsolidaci veřejných rozpočtů a deficit sektoru vládních institucí postupně klesal. Vyjímkou bylo prohloubení deficitu v roce 2012, které odrazilo jednorázové vlivy, hlavně finanční kompenzaci majetkového vyrovnání státu s církvemi, poté deficit klesnul na -1,3% HDP. Podle odhadů Ministerstva financí by saldo sektoru vládních institucí mělo postupně zlepšovat až na -0,5% HDP v roce 2018.

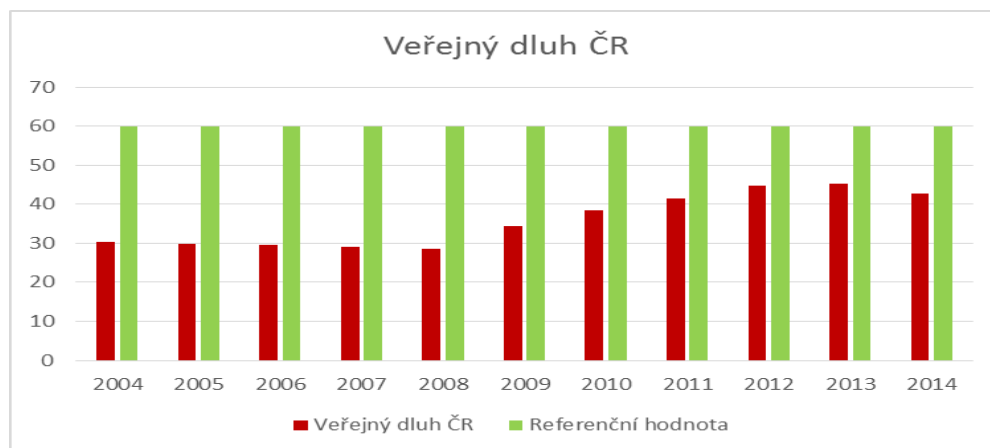
Dluh sektoru vládních investic: Vzhledem k nízké výchozí úrovni dluhu sektoru vládních institucí neměla ČR s plněním této složky kritéria problémy. V souvislosti s globální finanční a hospodářskou krizí se v letech 2009–2012 dluh výrazně zvýšil z méně než 30 % HDP na zhruba 45 % HDP v roce 2013. Při daném nastavení fiskální politiky a ekonomickém růstu by dluh v poměru k HDP měl dále klesat, přičemž v roce 2018 dosáhne hodnoty okolo 40 % HDP.

Graf 7: Veřejný deficit ČR od roku 2004 do 2014

Zdroj: Czso, vlastní konstrukce

Graf 8: Veřejný dluh ČR od roku 2004 do 2014

Zdroj: Czso, vlastní konstrukce

4.3 Zavedení eura na Slovensku

4.3.1 Slovensko před zavedením eura

V průběhu roku 2007 došlo k výraznému snížení inflace a meziroční inflace klesla pod referenční hodnotu. Slovensko tedy začalo plnit inflační kritérium od srpna 2007, kdy dvanáctiměsíční průměrná míra inflace měřená indexem HICP klesla na 2,4% tj. pod referenční hodnotu 2,5%. V prosinci dokonce klesla na 1,9%, pak v následujících měsících z důvodu rychlejší dynamiky cen energie a cen potravin zvyšovala. V březnu 2008 dvanáctiměsíční průměrná míra inflace měřená indexem HICP vzrostla na 2,2%. Slovensko splnilo inflační kritérium s rezervou jednoho procentuálního bodu.

Deficit rozpočtu veřejné správy dosáhl úrovně 2,2% HDP, což je hodnota poměrně nižší než referenční hodnota 3% HDP. (ecb,2006)

Slovákům se podařilo udržet dlouhodobou úrokovou míru pod hranicí referenční hodnoty 6,5% a v období od roku 2007 až 2008 vykazovali hodnotu 4,5%.

Kritérium stability kurzu měny a účasti v ERM II Slovensko splnilo, jelikož se slovenská koruna účastnila v ERM II déle než dva roky a výkyvy od stanovené střední hodnoty byly ve flukтуаčním pásmu $\pm 15\%$. (nbs, 2006)

Proto evropská komise 7. 5. 2008 potvrdila, že Slovensko dosáhlo vysoký stupeň udržitelné hospodářské konvergence a je připravené přijmout euro. Po zasedání Evropského parlamentu, Rada ministrů pro hospodářské a finanční záležitosti EU přijala 8. července 2008 konečné rozhodnutí o přijetí eura na Slovensku ke dni 1. ledna 2009.

4.3.2 Přechod na euro

Dne 1. 1. 2009 přijalo Slovensko euro za svojí společnou měnu, a tak se stalo šestnáctým členem společného integračního procesu. Po dvoutýdenním duálním oběhu, euro plně nahradilo slovenskou korunu. Přesněji tento duální oběh trval na Slovensku šestnáct dní na rozdíl od dvouměsíční doby, kterou používali předchozí státy. Ze zkušeností vyplynulo, že dva měsíce jsou zbytečně dlouhé a nákladné období. Podle zveřejněných informací došlo k výměně veliké části slovenských korun již během prvního týdne.

Na základě zkušeností získaných při přechodu Slovinska, Kypru a Malty na společnou měnu euro, byl zvolen postup tzv. „Velký třesk“, při kterém došlo k výměně jak

bezhotovostních peněz, tak i hotovostního oběživu. Tento postup byl zvolen hlavně kvůli úsporám nákladů a zkrácení přechodného období.

V rámci příprav také proběhla velká informační kampaň s názvem „€ Naše měna“, která vycházela z úspěšné kampaně z roku 2002. Při této kampani úzce spolupracovala ECB s Národní bankou Slovenska. Cílem této kampaně bylo seznámit obyvatele Slovenské republiky s vizuální podobou bankovek a mincí, ochrannými prvky bankovek a s ostatními nutnými procesy spojenými s přechodem na novou měnu. Zahrnovala až 17 publikací jak pro veřejnost, tak školící materiály pro zpracovatele peněz.

V prosinci 2008 se do každé domácnosti doručil informační leták a dvě konverzní karty. Konverzní karty veřejnost seznámily s ochrannými prvky bankovky 20 €.

Také bylo zavedené povinné duální zobrazování cen a to již pět měsíců před zavedením eura. Toto duální zobrazování platilo i rok po zavedení eura.

Na základě rozhodnutí rady ECOFIN ze dne 8. 7. 2008 o přijetí eura na Slovensku 1. 1. 2009 získala Národní banka Slovenska oprávnění zapůjčit si z Eurosystemu bankovky v rámci přípravy na zavedení nové měny.

Předzásobování finančních institucí začalo v říjnu 2008 a předzásobování podniků začalo v listopadu 2008. Národní banka Slovenska, banky a pošty šířili startovní balíčky euromincí, které byly určeny široké veřejnosti. Díky nim se dalo platit při maloobchodních transakcích přesnými částkami a snížila se tak potřeba mincí po přechodu na novou měnu.

4.3.3 Slovensko po zavedení společné měny

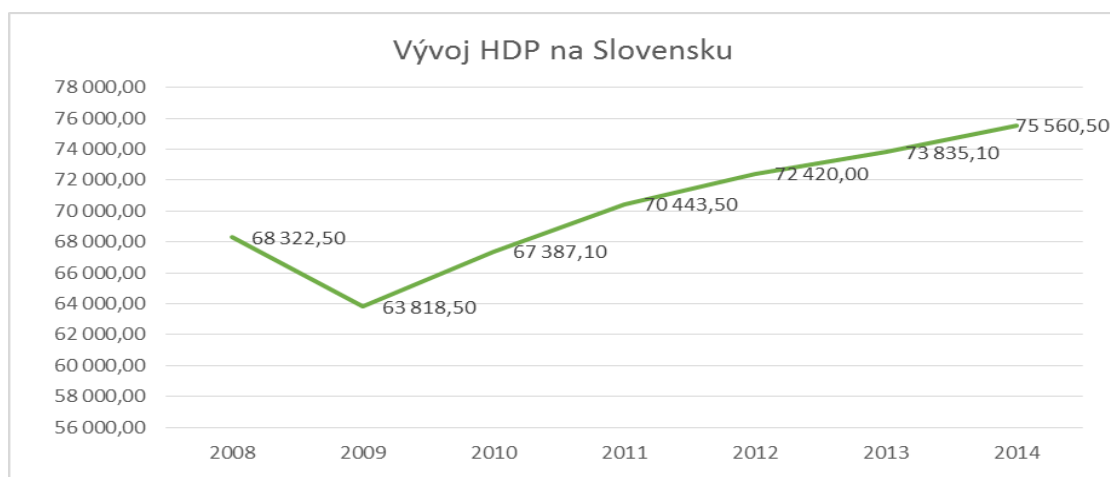
Před zavedením eura inflace zaznamenala klesající průběh, stejně tak tomu bylo i v lednu po zavedení eura. Inflace měřená pomocí HICP vykazovala dynamiku 0,3% a meziroční tempo růstu zpomalilo a dosahovalo hodnoty 2,7%. V důsledků globálních faktorů představoval meziměsíční nárůst HICP v lednu 2009, nejnižší nárůst v historii Slovenské republiky. Obavy z růstu cen se nenaplnily a Slovensko po přijetí eura vykazuje stabilní inflaci, která se pohybuje kolem 2%. Z údajů slovenského statistického úřadu vyplývá, že se ceny některých potravin naopak snížily. Ceny většiny pohonných hmot zůstaly beze změny a nejvíce používaný benzin 95 mírně zlevnil. (ecb,2015)

Světová krize se velmi negativně promítla do Slovenského HDP, kdy v roce 2009 klesnul na 5,5% viz obrázek č. 6. Z obrázku je vidět, že po tomto pěti procentním propadu, slovenská ekonomika stále roste. Pro lepší znázornění situace, bylo na základě údajů

zveřejněných Statistickým úřadem Slovenské Republiky, vytvořeno několik grafů ekonomických ukazatelů, které tvoří Přílohu č. 2 této práce.

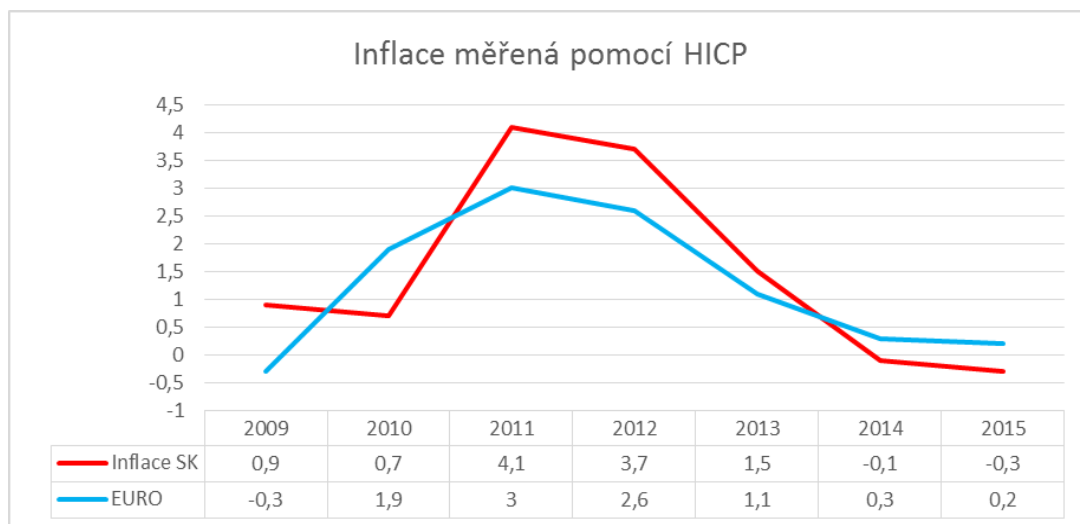
Podle slov hlavního ekonoma Patria Finance Davida Marka: „*Slovenská republika se vypořádala s přijetím eura velmi dobře a v eurozóně obstáli minimálně na výbornou*“.
(ceskatelevizce,2014)

Graf 9: Vývoj HDP na Slovensku od roku 2008 do 2014

Zdroj: Statistický úřad Slovenské republiky, vlastní zpracování

Graf 10: Vývoj inflace na Slovensku od roku 2009 do 2015

Zdroj: Statistický úřad Slovenské republiky, vlastní zpracování

4.4 Výsledky dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření bylo vytvořeno pomocí aplikace Formuláře v Google Docs a následně bylo sdílené online na internetu. Celkem odpovědělo 132 respondentů. Šetření probíhalo v době od 8. 2. 2016 do 18. 2. 2016. Cílem tohoto dotazníkového šetření je zodpovězení výzkumné otázky, zda jsou obyvatelé České republiky ochotni vstoupit do eurozóny. Kromě toho má dotazníkové šetření prozkoumat vnímaná rizika a výhody, která společná měna přinese.

Mezi nejčastěji uváděné výhody patří:

- Eliminace kurzového rizika v rámci eurozóny – výhodné hlavně pro podnikatele a firmy
- Zvýšení cenové transparentnosti (průhlednosti)
- Usnadnění obchodních transakcí – opět výhodné hlavně pro podniky, jelikož si musí vést devizové účty. Po zavedení společné měny tyto otázky už nebudou muset řešit
- Žádné poplatky za výměnu peněz – tímto se usnadní hlavně cestování, díky tomu si někteří lidé nebudou muset pokaždé měnit peníze. To uspoří nejen čas, ale i poplatky za výměnu peněz
- Příslušnost k silné měnové oblasti – s eurem člověk může platit i daleko za hranicemi eurozóny
- Snadná cenová porovnatelnost – s jednotnou měnou odpadá nepohodlné přepočítávání z jedné měny na druhou. Tuto výhodu ocení především ti spotřebitelé, kteří nakupují v zahraničí přes internet.
- Uchování hodnoty úspor – českým občanům se dostane možnost více investovat do zahraničí bez podstupování kurzového rizika a nemusí se obávat toho, že by po zavedení eura přišli o kupní sílu svých úspor

Mezi rizika se řadí:

- Ztráta nezávislé měnové politiky – se vstupem do eurozóny zanikne pravomoc České národní banky provádět autonomní politiku. Měnové prostředí bude určováno ECB, která nemůže reagovat tak pohotově jako domácí centrální banka.

- Zapojení do Evropského stabilizačního mechanismu – Česká republika by se musela podílet na spolufinancování nápravných programů v zemích eurozóny postížených vážnými makroekonomickými poruchami
- Obavy ze zvýšení inflace – tyto domněnky se však podle statistiky vesměs nepotvrdily
- Jednorázové náklady na zavedení eura – podnikový sektor bude muset vynaložit velké náklady např. na: informační systémy, přecenění zboží, publikace nových cenových katalogů, školení zaměstnanců aj.

4.4.1 Vyhodnocení jednotlivých otázek

Z dotazníkového šetření bylo zjištěno:

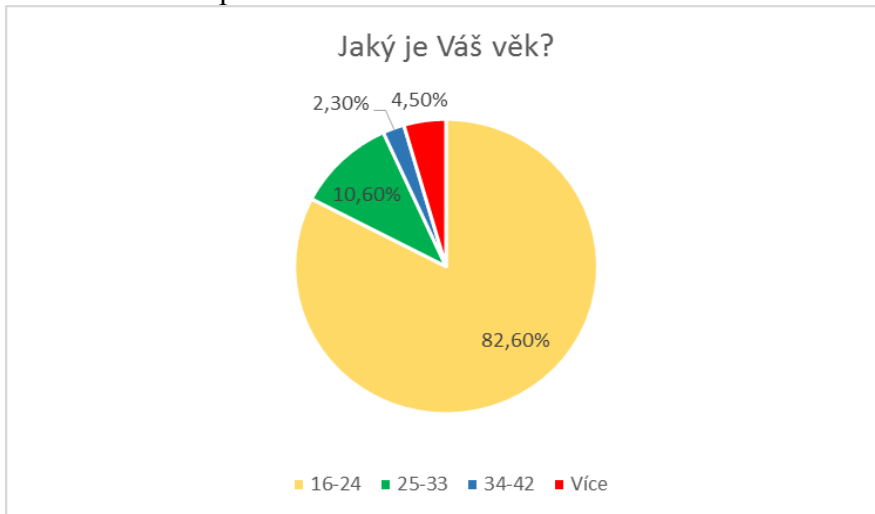
Graf 11: Pohlaví respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Z celkem 132 respondentů odpovědělo 83 žen a 49 mužů, což je 62,9% žen a 37,1% mužů. Zastoupení žen bylo tedy o něco vyšší než zastoupení mužů.

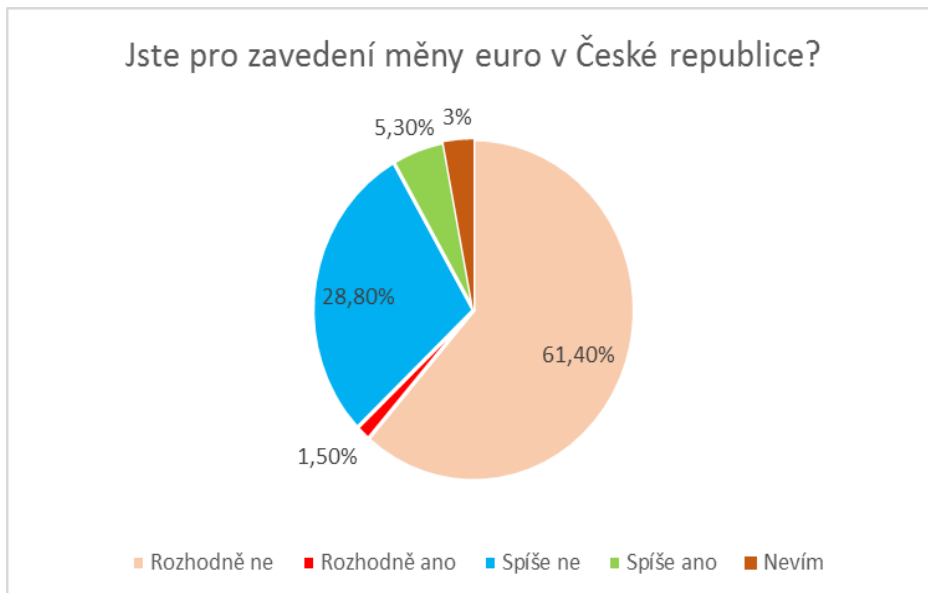
Graf 12: Věk respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvíce zastoupená skupina respondentů byla ve věku od 16-24 let, v počtu 109 osob. Ve věku od 25-33 odpovědělo celkem 14 osob. Nejmenší zastoupení bylo ve věku 34-42, kdy na dotazník odpovědělo pouze 3 respondenti. Věková kategorie od 42 let byla zastoupena 6 respondenty.

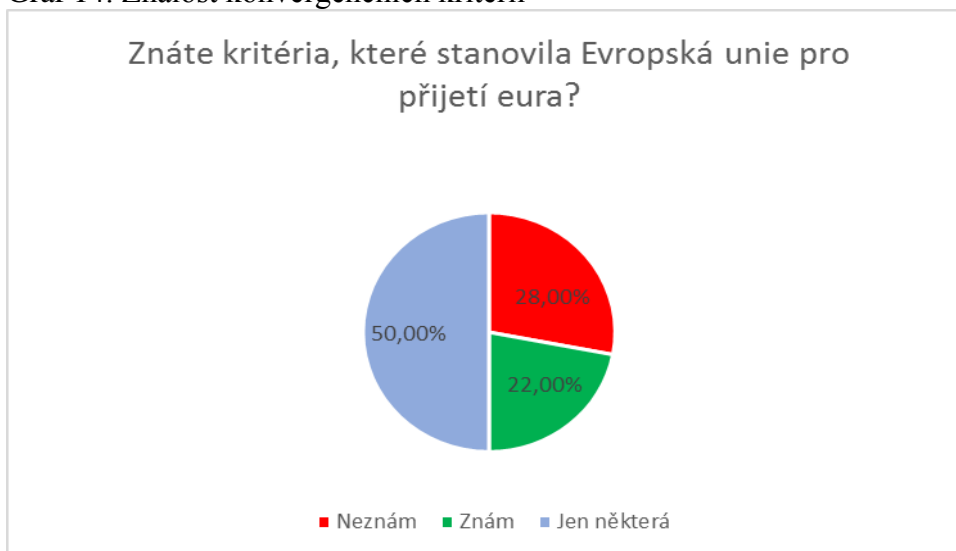
Graf 13: Zavedení společné měny euro v ČR

Zdroj: vlastní zpracování

Toto je patrně nejdůležitější graf, jelikož znázorňuje jak velké procento odpovídajících je proti zavedení eura. Z celkového počtu 132 respondentů rozhodně nechce euro 82 odpovídajících.

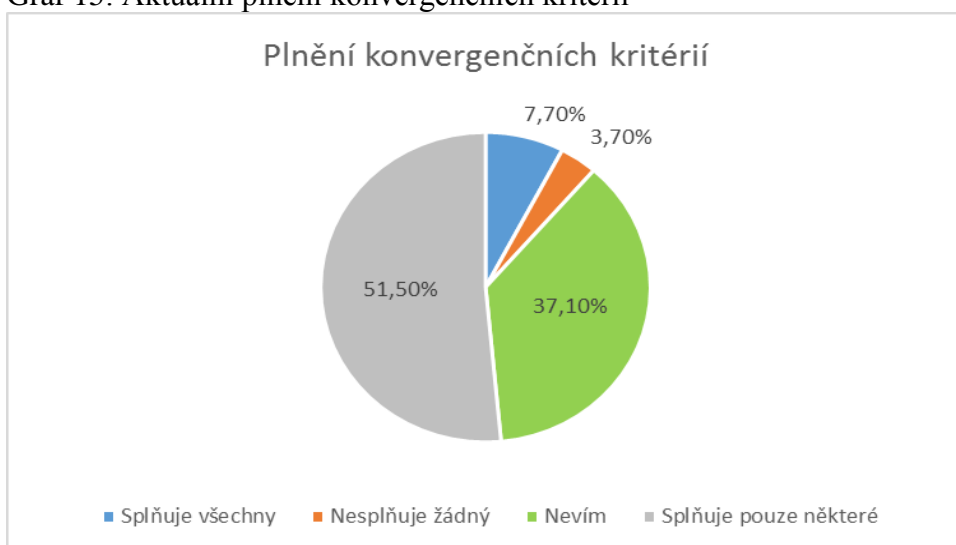
Graf 14: Znalost konvergenčních kritérií

Zdroj: vlastní zpracování

Z tohoto grafu je vidět, že více jak čtvrtina dotazovaných není s konvergenčními kritérii absolutně seznámena. Polovina respondentů zná kritéria pouze některá, většinou kritérium cenové stability.

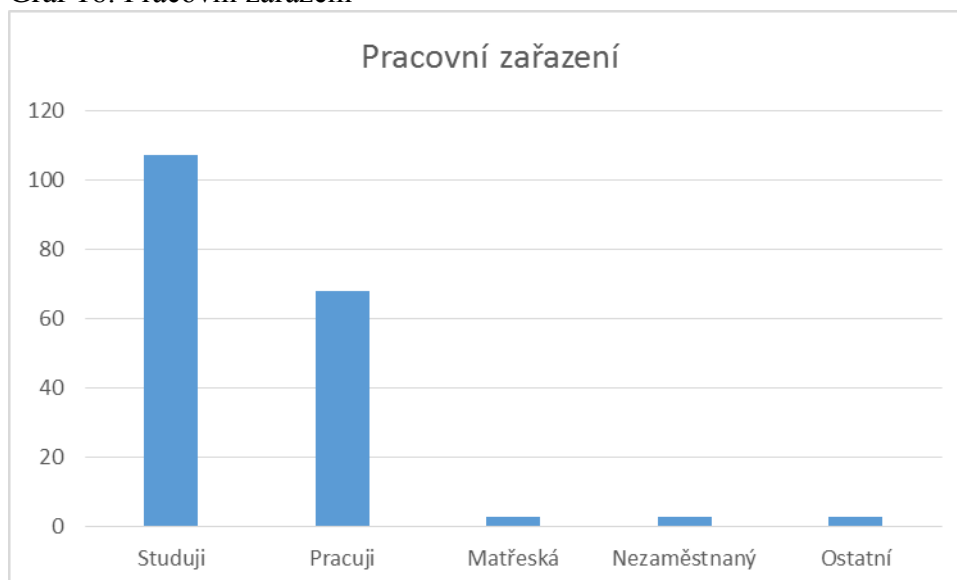
Graf 15: Aktuální plnění konvergenčních kritérií

Zdroj: vlastní zpracování

Opět je z tohoto grafu vidět, že poměrně velké procento respondentů neví, jaký je aktuální stav plnění konvergenčních kritérií Českou republikou.

Graf 16: Pracovní zařazení

Zdroj vlastní zpracování

U této otázky mohli respondenti volit z více možností, jak je vidět z grafu tak největší zastoupení měli studenti, kteří zároveň i pracují, a zaměstnaní. Nezaměstnaní odpověděli pouze 3, stejný počet maminek na mateřské a mezi ostatními se vyskytl 1 důchodce a 2 pracovnice „aupair“.

5 Výsledky a diskuse

K bakalářské práci bylo vytvořeno dotazníkové šetření, které tvoří přílohu č. 3 této práce.

Šetření mělo prozkoumat:

- Informovanost obyvatelstva ohledně přijetí společné evropské měny
- Přípravenost obyvatel ČR na přijetí eura
- Populační pohled na výše uvedené výhody a rizika

Na dotazníkové šetření odpovědělo celkem 132 respondentů z toho 83 žen a 49 mužů. Největší skupinu zastoupili studenti ve věku 16-24 let v počtu 109 respondentů. Z věkové kategorie 25-33 odpovědělo celkem 14 lidí, převážně studenti a pracující. Dále

z kategorie 34-42 a více odpovědělo celkem 9 lidí. Z 84% převažuje u všech dotazovaných středoškolské vzdělání, z 9% vzdělání vysokoškolské a zbylých 7% se vzděláním základním nebo vyšším. Z celkového počtu dotazovaných, odpovědělo skoro 61% na otázku: „Jste pro zavedení měny euro v České republice“ rozhodně ne, pro větší přehlednost byl k této práci vytvořen graf č. 13, ve kterém je tento poměr lépe zobrazen.

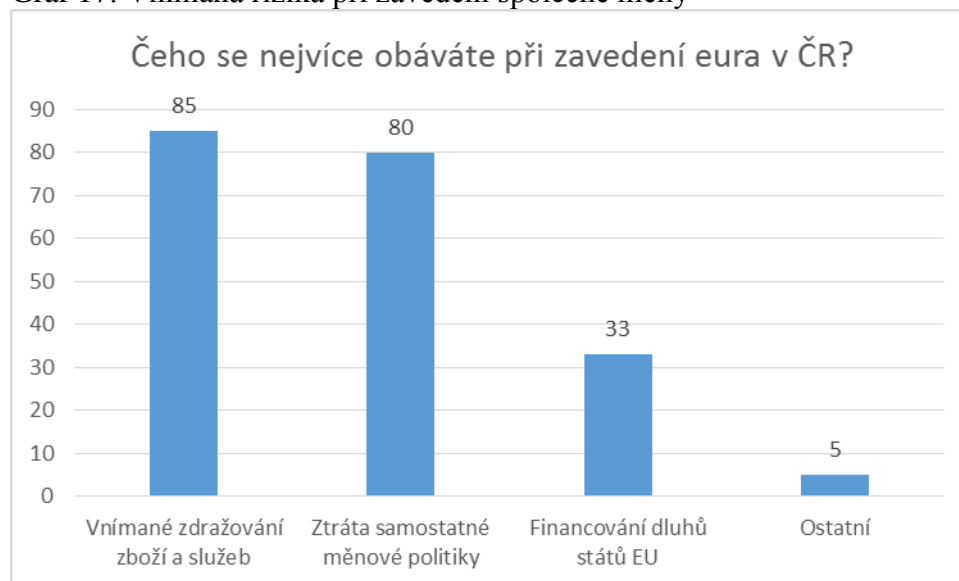
Z dotazníků vyplývá, že mezi hlavní důvody respondenti, kteří jsou proti přijetí eura, uvedli: „Vnímané zdražování zboží a služeb“ a „Ztráta samostatné měnové politiky“.

Pro přijetí eura hlasovalo pouze 7% odpovídajících. Na otázku, která měla prozkoumat informovanost obyvatelstva v oblasti stanovených kritérií pro přijetí eura, z 50% odpověděli: „Jen některá“ a z 28% „Neznám“, což mluví o poměrně velké neinformovanosti obyvatelstva.

Velký procento neznalosti se objevilo i v otázce, která se ptala na plnění maastrichtských kritérií Českou republikou, přesněji se jedná o 37,1% z celkového počtu dotazovaných, 51, 5% uvedlo, že splňuje pouze některá. U další otázky, kdy respondenti měli odpovědět, zda se Slovákům za posledních pět let dařilo lépe než Čechům, většinou odpovídali „Rozhodně ne“ 45,5% nebo „Nevím“ 37,1%.

Na otázku „Čeho se nejvíce obáváte při zavedení eura v ČR“ uvedlo několik respondentů atypické odpovědi, které mohli do dotazníku vepsat, např. „Krach jednotné měny po problémech v Řecku“ a „Ztráta jednoho ze symbolů Česka“

Graf 17: Vnímaná rizika při zavedení společné měny

Zdroj: vlastní konstrukce

Mezi vnímané výhody respondenti zařadili:

- Snadná cenová porovnatelnost
- Při cestování si nebudu muset měnit peníze
- Uchování hodnoty peněz
- Žádné výhody

6 Závěr

Uvažujeme-li, že se obavy náhodného výběru z populace, shodují s obavy všech rezidentů České republiky, pak může být riziko ztráty samostatné měnové politiky zařazeno mezi nejvíce negativní dopady na našem území.

Přijetím eura za domácí měnu ztratí ČNB možnost používat měnové nástroje a pomocí nich dosahovat cenové stability. Ano, dohled nad cenovou stabilitou sice převezme Evropská centrální banka, ale bude schopna reagovat na nepříznivý stav stejně rychle jako domácí centrální banka? Toto se zjistí až v praxi.

Samotný proces přijetí eura u nás by mohl probíhat obdobným způsobem, jako probíhal v roce 2009 na Slovensku. Lidé se báli, že po zavedení eura vzroste hladina inflace. Tyto domněnky však zůstaly nenaplněné a ceny po zavedení eura stagnovaly nebo dokonce i klesaly. Ani statistické údaje tyto domněnky nepotvrdily. Ve skutečnosti se růst inflace prokázal jen velmi ojediněle.

Na slovenské ekonomice se v roce 2009 velmi negativně podepsala hospodářská a ekonomická krize, kdy HDP kleslo o 5,5%. Z tohoto propadu se slovenská ekonomika dokázala vzpamatovat a dále už jenom rostla.

Přechod na společnou měnu euro Slovensko zvládlo velmi dobře, díky přípravám, které probíhaly během roku 2008. Tento přechod byl realizován pomocí konvergenčního plánu tzv. „Velký třesk“ kdy došlo k výměně jak bezhotovostních peněz, tak i hotovostního oběživa. Tento plán se zvolil hlavně kvůli úsporám nákladů a zkrácení přechodného období. Podobný scénář by mohla v budoucnu použít i Česká republika.

Z výsledku dotazníkového šetření vyplývá, že obyvatelé ČR momentálně nejsou připraveni na vstup do eurozóny. Mezi hlavní důvody patří nedostatečná informovanost českého národa v oblasti podmínek přijetí eura, současného stavu ČR nebo stavu svých sousedů. Mezi dotazovanými panovala velká neznalost, kdy na otázky zaměřené na stupeň informovanosti, cca 30% odpovídala „Nevím“. Vstup České republiky do eurozóny v tuto chvíli není tak úplně aktuální, jelikož ČR momentálně není členem kurzového mechanismu ERM II a po vstupu do tohoto mechanismu v něm musí česká koruna přetrvat 2 roky, ale i tak by mělo Ministerstvo financí euro více propagovat. Ať už pomocí velkoplošných informačních kampaní nebo propagačních publikací.

Češi se asi nejvíce bojí toho, že po přijetí eura bude růst cenová hladina. Podle názorů ekonomů tyto obavy zůstanou liché, stejně jako tomu bylo v roce 2009 na

Slovensku. Péči o inflaci převezme Evropská centrální banka, která dlouhodobě vykazuje velmi stabilní výsledky ve všech zemích eurozóny. Přijetí eura by mohlo mít pozitivní vliv na HDP, životní úroveň obyvatel České republiky a obzvláště na zahraniční obchod. V rámci tohoto sektoru by se projevila značná finanční úspora transakčních nákladů a eliminace kurzového rizika.

Pro přijetí eura je však třeba brát v potaz spoustu ostatních faktorů, kterými se tato práce již nezabývá.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Tištěné zdroje

PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie základní kurz*. 1 vydání. Praha: Melandrium, 2006, 278 s., ISBN 80-86175-45-6

JÍLEK, Josef. *Peníze a měnová politika*. 1 vydání: Praha: GRADA, 2004, 744 s., ISBN 80-247-0769-1

FAJMON, H. -- PEČINKOVÁ, I. *Euro versus koruna: dilemata jednotné měny v době dluhové krize*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2012. ISBN 978-80-7325-265-6

HRNČÍŘ, Miroslav. *Měnová teorie a politika*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2010, 79 s. ISBN 978-80-7408-033-3

MANDEL, M. -- TOMŠÍK, V. *Monetární ekonomie v malé otevřené ekonomice*. Praha: Management Press, 2008. ISBN 978-80-7261-185-0

PLCHOVÁ, B. -- HELÍSEK, M. -- ABRHÁM, J. *Česká republika a EU: ekonomika - měna - hospodářská politika*. Praha: Krigl, 2010. ISBN 978-80-86912-39-4

ŘEŽÁBEK, Pavel. *Měnová politika a její interakce s politikou fiskální*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2011, 128 s. ISBN 978-80-246-1894-4

REVENDA Zbyněk, MANDEL Martin, KODERA Jan, MUSÍLEK Petr, DVOŘÁK Petr, *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 5 vydání. Praha: Management Press, s. r. o., 2012, 423 s. ISBN 978-80-7261-240-6

REVENDA Zbyněk, *Centrální bankovníctví*. 3 vydání: Praha: Management Press, s. r. o., 2011, 560 s., ISBN 978-80-7261-230-7

7.2 Internetové zdroje

KAPOUNEK Svatopluk, 2006. *Monetární politika a centrální bankovníctví* [online]. Brno: Mendelova univerzita, [cit. 6. 3. 2016]. Dostupný z WWW: <https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/index.pl?opora=111>.

ČNB, Česká národní banka, 2015. *Měnově politické nástroje* [online]. Měnová politika, 2015 [cit. 7. 3. 2016]. Dostupný z WWW: https://www.cnb.cz/cs/menova_politika/mp_nastroje/

POLOLÁNÍK Lukáš, 2013. *Monetární politika – nástroj centrální banky* [online]. Sekce zprávy, 2013 [cit. 8. 3. 2016]. Dostupný z WWW: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/183999-monetarni-politika-nastroj-centralni-banky/>

MFCR, Ministerstvo financí České republiky, 2015. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou* [PDF]. Zahraniční sektor, 2015. [cit. 6. 3. 2016]. Dostupný z WWW: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/pristoupeni-cr-k-eurozone/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2015/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-23412>

CZSO, Český statistický úřad, 2016. *Makroekonomické ukazatele ČR* [online]. Sekce statistiky, 2016 [27. 2. 2016]. Dostupný z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/statistiky>

NBS, Národní banka Slovenska, 2016. *Makro ekonomické ukazatele SK* [online]. Statistika, 2016. [cit. 27. 2. 2016]. Dostupný z WWW: <http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/vybrane-makroekonomicke-ukazovatele>

ECB, Evropská národní banka, 2016. *Konvergenční zprávy 2004 - 2014* [PDF]. Sekce publikace, 2014. [cit. 26. 2. 2016]. Dostupný z WWW: <https://www.ecb.europa.eu/home/search/html/index.en.html?q=konvergen%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1va>

8 Přílohy

Příloha č. 1 Repo tendry ke dni 7. 3. 2016

7. 3. 2016

Repo tendry - Česká národní banka

Česká národní banka

ČNB > Finanční trhy > Peněžní trh > Repo tendry

Repo tendry

Repo tendry				
Oznámení				
Den obchodu	07.03.16	07.03.16	04.03.16	02.03.16
Směr repo operace	dodávací	stahovací	stahovací	stahovací
Počáteční den	09.03.16	07.03.16	04.03.16	02.03.16
Koncový den	23.03.16	21.03.16	18.03.16	16.03.16
Minimální objem objednávky (mil. Kč)	10	300	300	300
Maximální počet objednávek	1	2	2	2
Limitní repo sazba (% p.a.)	0,15	0,05	0,05	0,05
Uzávěrka pro příjem objednávek	13:00	10:00	10:00	10:00
Výsledky				
Minimální repo sazba (% p.a.)	---	0,05	0,05	0,05
Průměrná repo sazba (% p.a.)	---	0,05	0,05	0,05
Maximální repo sazba (% p.a.)	---	0,05	0,05	0,05
Koeficient uspokojení (%)	---	100	100	100
Výsledný objem (mil. Kč)	0,000	102,900	36,400	47,400
Dluhopisy, jejichž datum ex-kupon leží v době splatnosti repo operace nejsou přijímány jako zajištění				

Copyright © Česká národní banka, 2003-2016 | Všechna práva vyhrazena

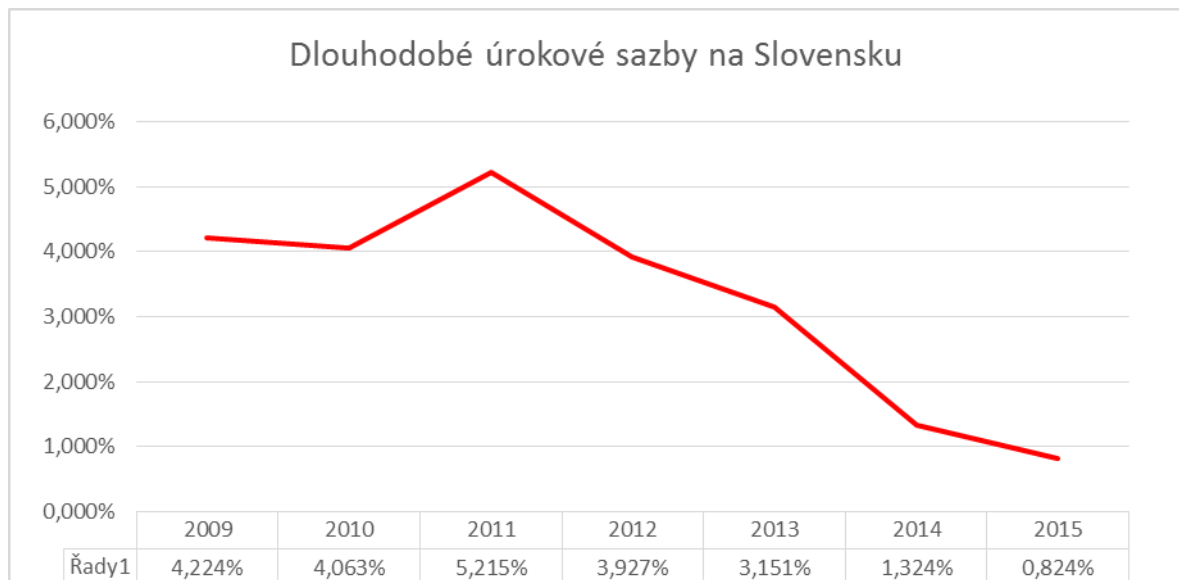
Příloha č. 2 Vývoj Slovenské ekonomiky po zavedení eura

Obrázek č. 8 Vývoj nezaměstnanosti na Slovensku

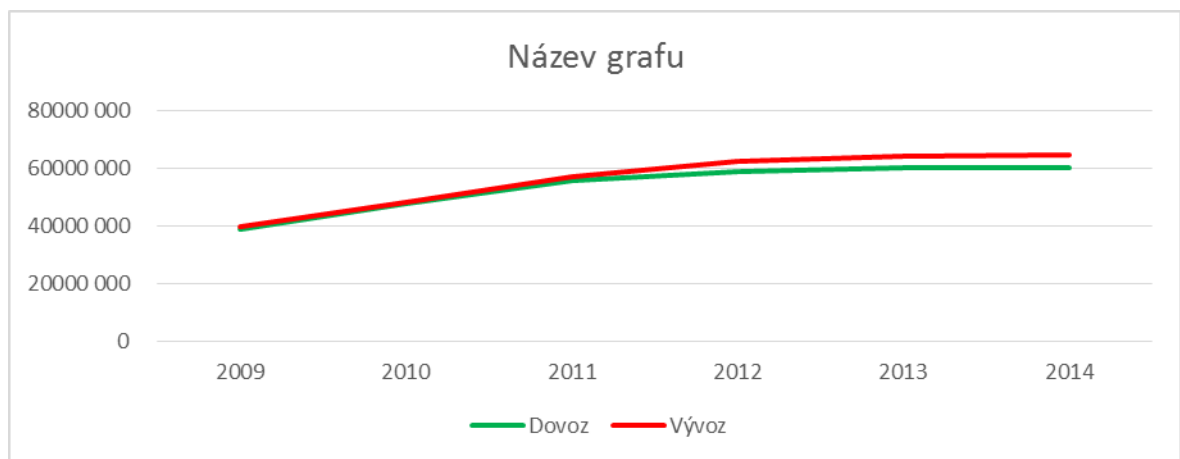
Zdroj: vlastní konstrukce dle Statistický úřad Slovenské republiky

Obrázek č. 9 Dlouhodobé úrokové sazby

Zdroj: vlastní konstrukce dle Statistický úřad Slovenské republiky

Obrázek č. 10 Zahraniční obchod SK

Zdroj: vlastní konstrukce dle Statistický úřad Slovenské republiky

Příloha č. 3 Dotazník

7. 3. 2016

Zavedení eura v ČR

Zavedení eura v ČR

Dobrý den,

Jmenuji se Alexandr Orlovskij jsem studentem České zemědělské univerzity v Praze a rád bych Vás poprosil o vyplnění mého dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce. Dotazník je zaměřený na téma "Zavedení eura v České republice". Cílem tohoto dotazníku je získat informace pro následnou tvorbu analýzy zkoumané problematiky.

Dotazník je anonymní, proto bych Vás rád poprosil o pravdivé odpovědi.

*Povinné pole

1. Jaké je Vaše pohlaví ? *

Označte jen jednu elipsu.

- Žena
 Muž

2. Jaký je Váš věk? *

Označte jen jednu elipsu.

- 16-24
 25-33
 34-42
 Více

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání? *

Označte jen jednu elipsu.

- Základní
 Středoškolské s maturitou
 Středoškolské bez maturity
 Vyšší odborné
 Vysokoškolské

4. Jste pro zavedení měny euro v České republice? **Označte jen jednu elipsu.*

- Rozhodně ano
 Spíše ano
 Nevím
 Spíše ne
 Rozhodně ne

5. Znáte kritéria, které stanovila Evropská unie pro přijetí eura? **Označte jen jednu elipsu.*

- Neznám
 Jenom některá
 Ano, znám

6. Myslíte si, že Česká republika tyto kritéria v současnosti splňuje? **Označte jen jednu elipsu.*

- Splňuje všechny
 Nesplňuje žádný
 Nevím
 Splňuje pouze některé

7. Co v současnosti děláte? **Zaškrtněte všechny platné možnosti.*

- Studuji
 Pracuji
 Mateřská
 Nezaměstnaný
 Jiné: _____

8. Myslíte, že se Slovákům dařilo v posledních pěti letech lépe než Čechům? **Označte jen jednu elipsu.*

- Rozhodně ano
 Nevím
 Rozhodně ne
 Výrazně Českou republiku dotahují

9. Čeho se nejvíce obáváte při zavedení eura v ČR? *

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Vnímané zdražování zboží a služeb
- Ztráta samostatné měnové politiky
- Financování dluhů států EU
- Jiné: _____

10. V čem vidíte hlavní výhodu při zavedení eura? *

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Snadná cenová porovnatelnost
- Při cestování si nebudu muset směňovat peníze
- Uchování hodnoty peněz
- Jiné: _____

11. Kolik obyvatel má sídlo ve kterém žijete? *

Označte jen jednu elipsu.

- Méně než 1 000 obyvatel
- 1 001 - 10 000 obyvatel
- 10 001 - 500 000 obyvatel
- Více než 500 001 obyvatel